Sala R.da

9-6

Sala R.da

9-6

ALBERTUS MAGNUS
DE
Metallorum naturis, & lapidum investigatione.

Empg aut ē nūc ḡnz de metallorum naturis ꝛquirere post lapidum ꝛuestigaꝛone

ihs xpe

Incipit tertius liber qui est de metallis tractatus primus in quo agit de metallis communi. Capitulum primum in quo ostendit quae sit liberi intentio et diuendi ordo et de formis septem libri metallorum.

Cum igitur de multitudine metallorum naturis inquirere post lapidum investigationem natura et metallorum genera frequenter in ipsis lapidibus tangit lapidum scilicet qui in metallicae generationis in hoc libro sicut in precedentibus arsi tractat. non videri nisi per exceptionem quantumcumque diligenter quesiui et diuersas mundi regiones. Diu igitur considerauerit aut ea quae apud se tradita antea quae speciosum sum exul. n. aliquando factus fui. uade longe ad loca metallica ut species possem natas metallorum ac ea de ea quesiui in alquimicis transmutationes metallorum ut ex his innotescerent aliqueng eorum na et accidentia eorum propria. Est autem optimum genus hoc inquisitionis et certissimum quod per eam unum aliquem verificatur res res cognoscatur et de accidentibus eius minime dubitatur. Nec est difficile hoc de metallis sicut de lapidibus sua difficulter investigatur quae eorum quae sint manifeste

et corpora eorum non sunt diuissa sicut homogenea per tot. et non
sic alia corpora quæ propter sui diuersitatem per anthomam
non possunt inuestigari et stare post lapidum cognitionem
nec poterit tractatus de metallis qui sit diuinum fere sed
inuenitur locus generationis ee metallorum // Ego ipse
aurum purum multum vidi in lapide durissimo et aurum
vidi in mixtum sub lapide et silex argentum ego ipse inuenit
in mixtum in lapide et purum in alio lapide quasi eet
uena turrees per lapidem distincta a sua lapidis // Silex
aut sperta sunt de ferro et ere et stagno et plumbo
sed hec sua lapidis non vidi distincta sicut ab speratis in
talibus pro certo dicitur quia frequenter distincta inuenitur
sicut inuenitur grana auri inter arenas // De transmutatione aut horum corporum et de mutatione unius in
aliud non potest determinate scitur. que vocatur
alchimia. silex aut in quibus locis et montibus hec inue
nitur et quibus indicis pertinet ad scam naturalis
et partem sue magice que vocatur de inuentione the
saurorum: signa quibus hec loca generationis me
tallorum dignoscuntur in seriis poemis et de alio in
uentionis istorum corporum magis committemus eo quod
sua illa non demonstrantur sicut quibusdam occultis
et diuinis mititur spiritus // Que autem pressimus
in libro de naturis lapidum ita et precedemus hic ita
in cor querentes de natura metallorum videbuntur
ee inquirenda et in hoc complebitur liber tertius mi
neralium meorum in qo. aut quaerimus de metallis in
specialis sedium omnis septem spiritus rorum et in hoc complebitur
sanctus de mineralibus quæ sunt prima homogenea
mixta inter corpora naturalia sicut dicitur in fine
methaurorum tandem aut loquimur de metallorum
natura et complebitur in eis tota istius scie de mine
ralibus intentione // Non est dubium ee lapidum naturam
minus distare ab elementis quam nam metallorum propter

quam

quod sit facionis commotionis et prima matia
eorum videt ee elemeta ad se inuicem aliq passa
sed no sic i metallis sz quemadmodu i aialiu corpo
ribus precede humoru tepania i matia. ita aut
fortasse metallorum tepeeanias or pexisteze sulphu
ris et argenti uiui et depuzanoez istorum et forte
salis et auripigmeti et quorundam aliorum hac
igitur rone potissim sua lapidu pcedit metallorum
sanaz et tale ordine nature et nos sequi consueu
um esse videtur

Capitulu 2m de ppa matia metallorum

Et arte aut que ia i methauris
traditu e sing q omnis liquefactibilium
pma m est aqua de ei liqbile quo
liqtum est quezit terminu alienu
non quesiens iter termios ppios hac radoez
hm dixi libro pige cu igitur liqbile no ob
alia caz sit liquibile nisi qz humidu q erat li
fatu i ipm solutu e et deductu ad actu ppuz
et utile et hec cognitio q est sendu nomen
tu de humidu liquidu ad quod p denominacem
dicitur liquefactio no et pot ee qn de fluens et
quezes terminu ad tmeris extrisecus causetur
a causa una illa videlicet cu ee natatz et pmo
conuenit termino alieno et no ppio ytmeri hoc at
hm du alia e determinatio dia igit liqfactibilia
fluenta habudate humido aqueo incorporato qe
in ipis amplius aut quinq congelantur a frigido os
tedimus ee aquea i materia sua pma i 2o me
thauroz no aut dubiu metalla congelari feo

aque igit humor erit materia omniz horz propter qd
etiam Arist. Pipa. Princeps i quinto me. omniz liqbi
lium materiam esse unam q est aqua: sicq aut ex hys
q i methauris p libata sint aqueum humidum esse
de facili euaporatum // Indicant aut experimenta
alchimica. qm si aqua uel ea q similia aquea hnt
humiditate sive naturale et propriam sive alienam et
i fusam alembico supposito lento igne euaporem
per modum ignis et operatione distillat ex eis aq
et arida ipa remanere metallica aut oia uideq
suas etiam ymagibq retinere humiditates // Oportz
igitur humiditates imles no esse similiz aquee si aliq
passe ab elementis alys si aut g sidemq eas hu
ditates q difficile separant ab hys quibq sint nales
no inueniq aliquas intimosas et uisciosas qz sit in
methauris deterratiz e hazz partes constituiz
// Signum at huius rei radicale humiditate i qua
calor nalis aliquiz celestis et uirtuosum q p
nul dubio sapiens no poneret nam nisi qz difficiliter
separabilis et difficiliter secabilis / nam
ei desiderat permanere i ee diu in diuino pe
tuo i spe et id i alimentu calozis naturalis huius
modi ordinauit humidu // Cum igit silz i calo
re liquefit metalla hq i separabilez uideatur
humidu erit absq dubio humidu illud q e metallozm
mam uiscosum i oleo et i oi pinguis ee de facile
i flamabile et adustiuu eozq quibq et cognatu et
uidemq q ignis no recedit ab ipis donec consu
matur sic uideq i oleo lampadis et i humido
radicali eroozq nichil omno tale uideq i humido
metallozq nos at ad oia huius obiecta sicsamue
per hoc q dicit i 4°. meth. at mozq qm uidez
duplex est uiscositas i mulas rebq quarum

metallozq

vna e quasi extinsera subtilis valde nihil fetu
lentiae nihil remabile hns admixtiae et hec non
e iflamabilis et ireisera reteta in radiabg rey
ne pez igne possit euelli et epotazi et nos dedig
hoc exp̃ i liquo. qui eligaur ex feruore i quo vna
e unctuositas sremitas iflamabilis et facile abs
tersit. et quasi acentalis - alteza cmixta toti
sbe liquoz ipis no separabilis ex ipa sba liquoris
nisi p defecaioem sbe et hec no e remabilis id
aut e feze i oibg q p fert natura // Signu aut
huig e q videmg i arte alkimie fiezi que i tez os
artes maxie natura ymitatur hec ei cu indit
nullo modo melioz fiezi nisi prius p ripit laua
ri aquis loturis et deqnoqui sulphur ita diu
donec ab ipo decocto aqua no amplius egrediat
et sublimazi loturas has donec tota vnctuosi
tas ab eo egrediatur remabilis eo q tunc
tantum subtile unctuosum manet q sustinet
ignem et no rematur ab igne // Oportet q
simile unctuosum humidum habudare i me
tallorz materiis q anata p dnitur et hoc
ee cam ductibilitatis et liqbilitatis eorz et
hoc expresse dnt Arf. et auic. et hermes
et multi alij peritissimi i naturis metallorz
adhuc aut i oibg metallorz generibg videmg
q liq facta no reddit humida i fundendo ea su
per q fundant vz quiescunt i superficie vna nec
ei no dilatatur i ipa sic videmg feze oe humi
aqueu unctuosum sic aqua vnud luna oleu
ora ei hec superfusa super lapide terra uel
ligni qno plana inuenit superficie i fundedo
humefaciunt ea et dilatantur i ipa. metalla

at liquefacta nichil hoz faciunt nec ei adhe
rent tangentibz nec diffundunt i toto ꝑ pong
et g stat ꝑ ni aliq. oz igit q hudo subtile
unctuosu no sit solu mq elementoz ꝑ ꝓfecto
mixtu terrestri subtili q no sinit ipm adherre
tangenti nec i tpto deffluere ꝑ quasi per glo
bulos g stare eo q nisi q i ipo terrest subti
le aphendit et quasi glutinando tenet hudum
et teriat ipm et ob hoc q no sinit ipm adherere
alij qua sibi et hudu ubiq sit eē se ipm edu
cit suatu terreu q fluit et mittit i sup fine
plana si ei eet non ubiq pcetu ab humido si
cum terreu ꝓfecto i igne liquete obduretur
et efficietur strabiosu sicut oē suctu terrestre q
no cohopertu hudo i ucit ignis i ferro adhu
cit ipm et fact strabiosu. hoc at ē fere i me
tallis omibz. patet igitur pma maz ec metallorz
hud unctuosu subtile q ē incorporatu terrest
subtili fortiter conypto ita q plum utiusq no
tantu cu pluvio utiusq ꝑ etia cu plumo utiusq.

// Capitulu 3m. et ē corrolariu precedentu
q lapis no producuntur nec liquntur sic metalla.

2 Ex quo ulterius quo facile determinat
qua quezi g suemt quare lapis no
liquat ꝑ est metallu // Adhuc aut
lapis comminutus et calinat q no sic omi
metallo per solu igne. hg ei facile patz sō.
lapis ei terre ē magis nz hud ubiq pre
ges terreu nz habet humidu sic unctuosum
sicut metalla et io cu igne obtenco po euanescit

humidu

humidu aqueu et lapis redigit i calce et tu sic
tu i lapide uocerit humidu oino e lapis comi
nubilis tu eg. i metallis humidu unctat sicu
et hgbit eade aut ta e quare lapis no est
producibilis malleis sz metalla malleis p
ducuntur p fecto ei metalla hnt unctuo sz
humidtate humidante q fortissime sic aussis
ligatis seu tenet partes terreas // Cuq ratu
mallei desitu suo spellit pars aquea aug se
per e cede tagenti ut dyamg i pice et i me
thanois et i separabilit seu trahit terrea et
sic continue pducit et no diuidi ppt uscosita
te et optima et fortissima permixtione terre
nozz tu unctuosis aqueis i lapid at qualet
sicu quo tangen resistit et no cedit i seipm
et tu efectg sicu sit tendi ad igtu mallei i
se redere no ualens y desilit et comminutur
terrestre at natas et absortu i humido i mā
metallozz e subtile ualde no corruptu nec
expssum i toto ab humido sic facit frigg exmu
sz pong quasi digestu penpasi et no coctu ep
sesi nec assatu obtesi et io i ipa decoctu et di
gestu et sibi g nale factu ita q sicu ruxerit
et fluit tu humido et humid retinet tu sicu ter
reo sic ei et tali cerunce sm. emp. capita col
ligunt firmanozz // Si at ee obtesi digestu
ut no nulli i periti m mtea tradut allamis
tazz eet paul dubio et eet humidu et no to
atoto trahezetur humido // Cg. aut esset
si obtesi eet digestu ut quidam aly pter ro
nem dixerunt. tut ei ex no eet aphensu ab

humido ꝑ deseluctu et i tristem sui panta habet
humiditate. hug aut stagnum d qm ea que
no plene digesta sunt ꝑ molensi passaz qua
dam aut scabrosa mucnunt. ut ferrum et es
aut i copleta ut plumbum aut balbuaete humā
sunt commistione ut stagnum. hec aut i sequentib
erunt manifesta.

// Capm 4m. de sententiis antiquorum et de mu
metallorum et de iprobacoibus eorum.

h Oc at q Aui. tradidit ta i phio
q i alquimia sua epta q scribit
ad haccm phm hys qui dicitur
hic non est grum. dicit ei i utq istorum libro
argentum vium et sulphur ee maz omnium metallorum
hmdi ei de quo lo nm sig sic dicig te rccio admo
tu e ma argenti vium pximum et sba vnatuosi
tatis qua descripsig est ppia et ecalis matria
sulphuris// hermes aut et qda alorum dicere
videntur metalla ex oibus elementis q sunt q
procul dubio nefadum no e ꝑ tm rerum matria no
determinat ex his q aliq m sunt i eis ꝑ ponig m
hys q ex ipis humdat ꝑ poribus mirabilis et
derisibilis o q ꝑ qda i allcimis de mocto at
buit q vbi calx et lacma sunt ma metallorum
Si ei calx ect ma cu ipa sit cobusta aq per
mupta sibi azeherzet sic i remeto et redaret
ad duciae lapidem metallum et comminuibile et
no liquibile efficeret// Amplius at igne suppo
procul dubio metallum i duraret et no liquefe
ret sic fieri videg de remeto si aut hema
nocat aqua acuta sic allcimis sponunt

remouet

remouere a calce falsedine et a cedrez quę
e ex combustione sit docet allemanus in lectureis suis
et her aqua sit mater metallorum. adhuc in conuer
ter dictum e qr calx est sub terrestris sz p
ea q in methaureis tradita sunt sunt q de ter
restre et combusti tractos et g strictos habet
poros tales aut calx ceens impedit ingressum
aq ad interiora calas no bene g unguia et forti
ter conglutinat ppt qd et cementum de sanli p
ignis euanescente humido format et cadit de
mucis. // No ergo conuenens dictu de mocti de
mata metallorum decepti aut fuit si g no sufficie
ti uidit et q elegit luam medig hoc e ad ar
gentum huit tradere in qua corrupit calx et ce
rusa et ppter hoc credidit aliqd silie ee in phi
losofica mana et nali corum metallorum hoc aut
no e necessarium multos ei indiget azs quibus
no indiget na. azs aut no indiget calce et cerusa
nisi ad indurandum et colorandum hoc aut m
ppa matra operatur na sola digestione nos aut
oridinig in methaureis oruz digestione et decoc
tione fareze gstare mspissare digesta et decoc
ta et pret qd extinsecus aliqd apponat hijs q
decoquuntur // Gilgil aut quda de azubia ys
pulesi qui nuc yspanis reddita e in secretis
suis probare videtur cineze infusum ee mag
metallorum psuades hoc conale debili qm nos
uideg q per assaroem forte calidi et sicci mmis
liquatur in vitreum qui congelat feo et liquatur
calido sicco sic metallum videbr g q eorum
mata est vna quorum ei vng est modus congelato
rius et vng modus liquefactorius eorum videtur esse
mata vna sm naz sic tradidit in sua metheoru

vt dicit // Amplius autem terrestre non videtur subtiliari et diuidi et permisceri cum humido nisi per maximam vim ignis subtiliantis et diuidentis ipsum et eleuantis ipsum in humidum ut ipsi permisceatur sicut autem se habet terrestre manentem cum quod sicut se habet terrestre in metallorum humidis vbi ista quamvis terrestris sit magna metallorum propter hoc magis merguntur sub aqua ora metalla quam non facerent ut aut si in ipsis habundaret humidum humorosum vnctuosum ut dictum est // Ad hoc autem quia habent vnctuosam humiditatem vt magis fulgida sint tremabilia sicut ligna. // Nullum autem omnino metallorum tremabile et inflamabile est et ideo vnctuosam non vnt hic humiditate propter magnam habent quod amittent terrestre in fusum humido aqueo vt asserit hic autem modum enim et astulte dicta sunt quia ipse fulgida mechanica et non philosophia sunt sicut de mechanica alquimia presumens prius sit mentiri de philosophia. // Ex autem illum dicat quia per ea que in methaueris dicta sunt ibi ei dictum est quamvis per aquam infusam non concludit eo quod habet porosos patulos ubique emittentes aque humidum concepto si quod omnis esset magna metallorum magis per aliquam humidum glutinaret in ipsis // Solvit autem per opacum ignis in mineribus indeque humidum quod destillat per mineres essicatur in tinum ut rubeum si quod mineres esset propter magna metallorum oporteret quod humidum omnium metallorum ea colorarum in citrinum colorem nel rubeum quod nos occulata fide probamus ee flum in tinctura nectamus magis quam in trat in ee vitrum ee minerem in pomum humidum illud purissimum quod erat radicale et in tinctum ei quod minerarum est quod propter vi ignis minerans extraheretur non poterat in fluit per

ignis

igne fortissimu i camino cofricatu et e hudu
passum assico vehementissimo sic dicing i stra
libri de lapidibus hec igit mã liquibilia e matia
pma et remota vna cois vz hui et sialiqs
dicat q comisceri no pot nisi dubitat dicend
q hi dimensio no e mãiacio que commixto q est
commixtibilium alteratorum vno ita q minimu te
rrei est ad minimo aquey et eq et plimu vni
cu plimo alicq ita q neutrum asiu generis par
ticulis separatur // Vnqq ei minimum partis ter
rea separata ut aqa ab alia aqa sz ita e plim
vniq cu minimo alterius q nequaq ut iam di
xi alterum separantur asiuis ho generis et hoc
ignorauit // Oz at dicit mergi metalla non
est sufficiens ca ei huiq no e eis ult modum
habudare siccu terreu omezeu sed poriq q
habet terreu incorporatu humido clausis poris
aere retinetibus per humi et io submergitur
ora i aqa iz est conueniens q de humiditate mu
tuosa omezabilium.

// Capm qm de ca efficiente et generatiua
metallorum.

a D hui aut modu loquimur de ca effi
ciente i sup fine ei considerando vz
ora metalla ad spem et complemetu
deducere forias p hanc ei gstat q
congelatur coagulario aut et costancia ipoz
vz dare eiste ee cu liq factio sit ipoz dissolu
et corrumpno aug sicm e q i liq factioe i plibus
eoz ant oribus aliq asba ipoz separat nisi ante
ori no deprimitur de ripis p congelacione ipter qd
et plim dicunt solam frigiditate et congelata

cam et generationis metallorum. Amplius que
vite attribuit et spem et firmam non ibi aliquid in
minus magis ad firmam et gustens in calidum indeb
et sic est etiam in metallis. hoc autem magis videtur
ex hoc quod metalla species suas retinet sine sint li
quida sive sint congulata si autem frigus daret speciem
non herent nisi quo essent congulata ut congelata
vel quod frigus non est cam generationis metallorum
// Adhuc autem congelatio et congulatio sunt species ma
teriales quamvis multis in equivoco accidunt quia tam et
diversarum sunt formarum in specie et diversae nec nul
la autem forma substantialis hoc modo convenit diversis et hyps
ysitius et hinc constat quod absque duo frigus non dat
spem metallis quod tam primum recedunt non profida
tes gradationes suas in natura metallorum // Cum
autem materia omnis metallorum sit humidum quod in se habet
terreum subtile digestum quod tam adhuc retinet odorem
frigidum sulphureum non omnino fendi sulphure
aut non generatur nisi per calidum vel quod calidum digestes
et gustens terreum et aqueum permistes ea sicut
ita transmutatur magis est autem eadem ita generatio
et effectus quod est transmutare materiam calidum ipsum
ita erit generationis metallorum // Amplius autem ha
bitum est methaphysicam quod illud quod impressat fluidum et gla
tare facit est calidum digestes. gstat autem quod tam
primum quod vocamus metalla sit terreum habens
admixtum aliquid facit ea gstare et impressari ad
mixtione metalli hoc autem calidum est ut patet ex
dictis. vel igitur calidum est cam generationis metal
lorum // Adhuc autem nos sepe in antedictis libris
ondimus quod tam commixtionis ortus est calidum sicut ta
pos motus elementi fugit ex ad elementum lucis
et aqua descendit quia se in descendit a terra et

terra desedit ab sq; cui igni frigus no moueat
terra i aqua ut gprehendatur et gtineatur i ea
q̃ calidum; oz q̃ calidu sit ꝗ generaciones metallorꝫ
q̃ ulterius considerando uidebit no solu calidu ee cauz
generacionis metallorꝫ. qm sic i libro de generacione
lapidu ⊙ absq; dubio si solu calid ezt ꝗ cont
nue ageret usq; ad huiusmodi natalis dessiracione
et terrei ptineracioez // Nos at uidemus q̃ stat
ad spez et forma metalli oz igitur q̃ ipz calidum
sit sic instrum directu ad fine qui ⊙ metalli for
ma et ne terrei i opacioe deuiet // Adhuc at
ducimus ductus ee arcus plimas ut glubz eazꝫ
ad fine ducat opacioez q̃ instrum fctu sic studet
coqui elixando et assando et os alij qm per ah
am dufestione utuntur ⊙ nerueze materiis // Si
mile igitur oz q̃ sit i nã que operibus suis oi arte
terior ⊙ et directior sit q̃ i orbis alis ita paul
dubio uiri fortitudo ⊙ et mã a stellis et celo
influxa q̃ ad spem eduxit ratiu differens mãz
metalli sic ei et i alis dom ⊙ calid hoc at
certitudiez forale et i telletu me. et efficacia
ex ꝗute luis et calidi q̃ tanz ex lume stella
rui et orbis et ꝗ tute segregacio homogenea
ab eterogeneis p ꝗ tute ignis hec ei tria ne
cessaria sunt materia ad specifica forez dedu
ctum oz ei q̃ ibi i duementa consumantur
ca. ignis digerens ui digestio sit complexio a
nali et pio calore ex gtariadtibus passionibus
remotis hus amã oz. at ad hoc q̃ materia ter
minet et applicet ad spem et hoc fiat calidu
terminat q̃ nullo modo pot hee ꝗ tute termi
nari nisi per ꝗ tute ꝗ eis q̃ e terzig // Est at
fortis terminus oz q̃ ꝗ tus formalis dirigat et iforet

iformet

ipsum calid terminas, fora at hec non est fora que
inducitur in maz oz q̃ q̃ sit fora p̃mi efficientis
q̃ dat foras in tota spe nali hoc at est motor or
bis formas naturales explicas p motu celi et
calitates elementorz signatas et explicat foras
artis sciri et malleo ppt q̃ dic artis q̃ in ope
natuze est sic in arte in domo est domus et sam
tas ex sanitate ea q̃ est in calidis in frigis ex ea
q̃ est in alia mem. hec igit est causa generatua me
tallorz ppria

Capm 6.m de fora elemetali metallorz

f Orma at stabilis in orbis dat ee et vr
in metallis ad ee accagulacone ppt
hoc q̃ hec vt diximus ut liq̃ facta non
nome et spez retinet. Aureu ei liqui
dum est aureu et sile argentu et alia metalla
hac forazz propue in metallis nui ppozcionem qda
q̃ vim terre gseqt ee dicit in quibusda ei altu
minis q̃ plom stribuitur numerz ut ppozcio nui
nocatur forma metallica qua ppozcione in vtu
tibz posuit gstituenu elemetorz eo q̃ ipe ora
hec generat ppozcioe vtutis terre cum celesti
est aut vtus terrea magna fra et sicca vtus
aut celestis est sm narracione septe ptazz ut
dicit Si ergo plz fuerit vtutis terre quo ad tres
uirtutes ipsis q̃ ptazz in mussione luminis et nobi
litatis obtinebit fustu et podrosu et frigidu sic
plumbu est. Si aut plz fuit vtutis celestis mmg
at de potentiis terre erit fulges valde in corrup
cioni appinquans solidu et q̃ solidu id necessario
grave et quo ad hoc eg. dr ppozcio constituens

en

eu ad spem ad hunc aut modu etiam alia dicit forsan
per ea q̃ ens genera septem metallorum septem planetarum
moribus nominauerunt dicentes saturnum plumbum iouem at
stagnum martem at ferrum et solem aurum venerem es
mercurium argentum vero argentum et luna argentum ase
rentes q̃ hoc pt diuersos modos compositione sue
conductionis adquirunt septem planetarum. hermes
aut huius auctor uidet esse sine hac pto postea fue
rit hunc in oppinione imitatus hic at ab hac alchi
mia uidentur accepisse assentes lapides preiosos
stellarum et ymagines habere uirtute. vnde aut genera
metallorum formas habere sum planetas. vnde in seri
ori orbium et sic vnus circulorum primo in qua terra re
sulcare et qui stellas secundas facere. et testimonium
at hoc astronomis induxit q̃ et verum est q̃ orbis
monet terra et hac ee cum diuersitatis figura
cu in generatione terra et multitudis que generat
in eadem pong q̃ in alio eito hac oppione per her
mes termegistus aybare vel qui dic terra matre
metallorum et celum patre et impregnari terra ab
in motibus caprestibus et plantis et in aquis et in ceteris
aliis locis // Nos aut hanc oppinione sic intelligi
et proprio principium vnum videlicet ~~agere et pure~~
~~te~~ agentium et parentium sit dispositio ad formam
substantiam sic et in aliis alius q̃ forma e quia dat pri
cipia formalia et agentia pri. q̃ prima sunt agentia
tacit uirtutem formatiua in materia sic nos dicimus in
sita lapidum // Oz aut genera metallorum sic magis
attribuitur planetis q̃ alius stellis ro dicto e q̃ in la
pides sit stabiles ee et forme coagulationes
attribuuntur stellis fixis et ymaginibus stellarum fi
xarum q̃ perpetuo suos retinet situs et figuras. sicut
at uoco nos eu qui e po stelle in loco orbis qz illumi
nitur ois stella ꝗ pong quae hit in ymagine ad

alia stella sic et. ⁊. q ⁊ vna linea sim equale in
oi tempore distantiam inuenitur due stelle lu
ide q sint ⁊ eodem aerem in ea q nocatur genus
pesey et sic de alijs stellis q. aliter ymagines
reli cortu poterunt sic inuenitur ⁊ vna disposi
cione et figura lapidis qn dni sint per metalla
qi extrahit hic modo motu. modo liquida et mo
coagulata et in liq dni sit mia eorum et liquidum
sit extrans motu indebet ⁊ gene conuertere planetis
et virtutes planet influxe elementorum inuitibus videbu
tur dare speni et hee virtutes sic cate et influxe
format ad spes et gucint in foris metallorum sic
fratrica q e ⁊ semine aliud concit in fora que ⁊
dunt per generacione et sic fora artis gucit in
artificiato et hoc modo verum est qd dicit plasmon
hoc et in pma ca fiat semetem forarum et spe
ouiz et tradidit ea stellis fixis et planetis exequ
dam ut dr ⁊ timeo et hec e ena causa quare
inpta planet numeru et pietates et spes metallorum
accipuntur sicut et tradit in ipo aphia ab
Arc. q ois generato e ex gueientibus no oio gue
ens esset sic. sim idea et foram et eodem et hoc
in ena ois generato equinoca ad vnuo ca habet
reduci qd. aut aiyana dicere vi q aliqn vis or
bea dat hi foras et id ad attribuit hoc dm pho.
// Arc no intelligit q vis terrea est que sit si
solus terre potentias operas est et ex alis sa
tu q illud q dat foram concit in ipa ⁊ tm q arc.
dicit aiaz ea sic artifice ⁊ artificiato si vis terrea
nocatur a pho vis terre ⁊ loco generacionis metal
lorum. hec at ⁊ sicut virtutes celestes per modu que
dicimus licet et forte condedu indicantur q vis
terre q e feo et sico operas aliqm inspirarent

hmd

hunc quinquosando ipsum ad naturam et firmitatem terre. an nullo modo potest sicut et frigidum dicunt causa forma et tenacitas propriorum qualem nouimus in metallorum materiis // Adhuc autem vis terrea hoc modo dicta non educit nisi in spe et fortitudine terre non ergo datur alia forma quam elementi eo quod ita existunt et supponunt omnem generationem et ex quibus enim ea quae est equiuoca sicut et vis generatio lapidum et metallorum in quibus nec lapis ex lapide nec metallo unum generatur // Et sicut hoc dicunt quod vnus solus lapis non apit alium tu non intelligitur quod de parte semis sui generet sed potest de alia materia quemcumque est illa nisi forte sit medium inter lapidem et plantam et aut inuenitur sicut spongia et stercus et huius /.

// Capitulum 7um de opinione calestemis qui dicit tam eorum formam esse vnam

e Experimenta autem alkimiorum et cauiones nobis duas hic ingerunt dubitationes videtur enim illi dicere quod sola aurum species est forma metallorum et omne metallum aliud est incompletum // Adhuc et in via estad aurum species sicut res incompleta quae est in via ad perfectionem propter quod dicunt extra et metalla quae in ma no habent formam auri et studuerunt ad medium qua elexire vocant per quam extrahitur metallorum remouet et sic dicunt se educere alia formam auri et spem et ad hoc inuenerunt multos modos et diuersos quibus elexir illud componunt temperat ut penetret et non adhaereat et in igne maneat et colorat et afferat consolidationem et ponderis et quod nos quaerere de hoc sicut et verum quod dicunt absque dubio non erit nisi vna species metallorum et alia sint mollior sicut passa ab illo et sic abortum

frius nature qui spey figurea ppie et foram ex
du acceperit et sm hoc. ecia si hoc verum et pla
tum inuenit no oz nos laborare ad hoc ut spes
i allimis permutetur ut remaneat eo q sm
hoc nullas ht spes nisi solu aurei q allimia no
permutat // Calestenes et Sapug in hac sua dic
allimia eo siam q i iferioribus metallis nobilita
tes atribuit superiori et mult dicere q ea i aureu
conuertit Preter hanc questione debite pestuiedam
plurimos inspexi libros allimicos et inuenit libs
illos absq sitto et phacune tm sperte inuiti et
relate intentione eoz per verba methaa. q nuq
gsue. phie // Solu at amicia vt tangere radices
et rasis valde paucas et paucas ad solutioes de
questionis nos i aliq illaminates // Sd huc aut
q sola aurei spes sit metalloz forma sic cominatur
qm eoz q ea sed tmt elementa prima et vnu commi
tionis modu vt eo vna forma tm eo q sit diat
eo q dicit plato q sm meritu natuie materie for
me dant et sic prius dicitur generatione ex oueniens
ex pot ex eisdem et vno commixti ptibus sm spem
diferentibus eo gtientis // Est aut omis metalloz
commixtio ex subtili terreo ex sulphureo et ex
radicali aqueo cui oleu separatu est ab eo et super
flua humiditas aquea sic gstat ex pditis. videtur
q eo vna tm spes i. responderis per gtientia
// Amplius spectio q per elementa reddit ad argen
tum et argentu et plumbum ad aurum et ferru ad
argentu. videtur q sic ima ide et per q. ha
bere foraz vna q e sic coplens metalla prexden
ta // Amplius eoz no videt eo diaz nisi i accide
tibus sili et colore et sapore et pondere et raritate
et densitate q ora no accidit nisi mate // Ex
his igitur et his oppinione acceperunt gtientes metal
loz spem eo varian et eandem et materiales i sim
tates eo plures // his at gtie videtur q mata

nulla

nulla rone ⁊ alia rerum naturalium permanere i naz
n sit copleta per stalem foram // videg aut perma
nere et stag⁹ et sic alia metalla videbuntur g⁹
⁊ i copleta p stales foras // Amplius quoq ppieta
tes et parones sui dnuerse eorum stam dnuersam ⁊
necesse ⁊ passiones aut metallorum i colore et odore
et sonoritate sui oio dnuerse no pot dia hec acci
dentia ⁊ cotiter accidentia cu omib⁹ omib⁹ nate metal
lis semp et vbiq; quelant oz g⁹ stas eorum ⁊ di
uersas et spes // Amplius at si comixtio ex eisdem
faceret spem debere ⁊ eande oia q generant esset
omib⁹ et eiusdem spei qm oia generantur ex elemtis
patz g⁹ non p ade illa ronem quam induxerunt de
coponentibus elementa diuisse et ipsorum mixtorum
dnuerse attribuit fore generatorum et diuersa ipsorum
mixtorum et mixtionis ⁊ i metallis sic nos i frugi
bus i spalibus loquemur de ipsis ostendemus de expreme
to aut qd induratur no sufficiens ⁊ adhibita plano
qm no est restitutum vt⁹ i durat calore argenti et auri
et pondere et odore ⁊ ipsum illud q additur et penetrat
i eis ut plumbum ut induratur stam et probasse debu
it calistenes q stam auri induceret q si forte gre
deret q stam auri induratur adhuc no ⁊ sufficiens
probatio ad hoc q sit nisi vna spes metallorum qm
calcinando et distillando et sublimando et ceteris ope
ribus quibus elementum per mas metallorum facit pene
trare. corrumpere potest spes metallorum q primum
i fuerunt me metallorum et tuo reliq ma oi no ipsa
metallorum puramie artis pot deduci ad alia spera
sic puramtur semina terrea roe et seminaroe et sic
puratur ma per medicorum industria. pz q ex hoc nulla
teng cogit nos ad hoc vt putemus vna tantu spem ⁊
omnium metallorum, quorum inuenimus et loca generationis

et p̃ et passiones valde differentes. q aut de
dra per actus inductu. no sans euenit q sic iam
diuig ista no sint accidentia corter ꝗ pesse et idira
ria drae stales quibg cantur i maris metallorꝫ.

Capm xm. de oppione hymetis et aliorꝫ phorꝫ q
uet metalla pluzes hre foras stales diperunt

Lemes aut et glgl et empe. et fere
ors reg allimistaz huic opportam mt
tu dessende videntur oppione. dnt ei in
quolibz metallo plres esse spes et nas me
tallorꝫ et alia quide ee occulta et alia manifesta
et alia ipg et aliam eos. et alia i fundo et aliam
i superfie ee posuerunt sic hij qui laterna diperunt
forazꝫ et ora diperunt ee i orbg sic placuit // Anax.
plumbu aut dic ee ius aurum et eos plumbu et aurum
aut eos. eos i supfie aurum et i pfundo ipg ee plu
bu // Eodem aut modo se ad mutuo dnt hre ee
et argentu et fere quodlibz metallu et vr hoc esse
mirabile dom homeneu mtg et eos et i occulto et
i aperto et i pfundo et i supfie e eusdem speciey
et fere gstat aut spes metallorꝫ ee i homeneorꝫ ge
nere goeptas et sic ors absurdu ee vr qd dicunt
Adhuc aut illi dicunt se no uocare itg et extra
et cetas appellando es sm situ puzum i toto ꝗ sm
pretates et nas dnantis ut no dominatis. domi
nans ei se clausu occultat id superq dnat sm
hoc aut dnt directe ista sniam Anaxa. ora vrz
metalla ee i oitg et denominacoem fieri aplg domi
nante Si aut hoc ee vez qd dnt cum stang au
rum ab igne no adhuri ꝗ plumbu prpne si sulfure
asperzgatur debere ee huri plumbum no igne appo
et remanere aurum q occultat est i ipo et hoc nos

fieri

frozi no videmus stiter argentu a plumbo defendiri
ne vratur tue plumbo quipto debere remanere ar
gentu q i fuerat plumbo ut dicit nisi forte infimum
dicit ee q licet metallu i alio sit digit anatum. et
ro nullu eorum i toto ab igne possit consumi si hoc nos
probauimus i primo meorum libri // Preterea si hoc
ita esset ut verum crederetur nunquam per ignem tantum
adhuc posset de apto at liberari et manifestari
possit occultum et tut i manu est totum studium alkimie
no quo gucit ho dicta in libris conibus quas i oibus
libris determinauimus forte aut hoc dicit pt vrinitate
horum metallorum quam i ma hnt. in ei plumbu superfluum
huius habeat aqueu et aliqm pinguedinis heat adus
tibilis et terreu habeat no bene commistu aque sic
nec bene depuratu conuertit aliqm per sapiem ad pu
dustria p calidu ignis extraheri ab ipo per evapo
rationem superfluum huius aqueu et adhuc i ipo totum
pinguc et oleagineu et depurari per sublimatio
ne illud q e i illo terreu sulphuratu et commiste
ri vaporabile i aliquo p fortado cotinete vapore
terreu in aqueo radicali. obtima et fortissima
commixtione et ex ea calorib ad colore citrinu et hic
hee splendore aurei et colore hec ei via artis sublima
e uie nature vt i sericis diximus si licet hoc sit vera
tn no pt hoc dicetur aureu ee p fundo q dato q
sit aureu hoc q sic effulget ex plumbo tamen ita si
mq q iste transmutationes corrumpit i toto plum
bum in q plumbi spe nunquam sit infuit aurei species
i ma cabe. hoc ad multo magis ucy videbi qro
no est ybatu hoc q sic de plumbo dicit ee aureum
sic forte aliqm aureo sile no aureu eo q sola ars
no dare potest forma sibi // p alkimistu vis
ut nunquam mutetur sit ut dicit in toto opere ante si po
ri elexiu colorat i aurei spem et albo elexir co

lorat i argen splendiez studes ut calor i ig
ne remaneat et penetrat per totu metallu sic
spiritus sba i missa me medicinali et hoc modo opa
tones pot i dua fulug color sba metalli remanen
te et tuc necessario hetur q plures spes metallorum
insit sibi i uno hec q' et sulia sit se q'ug elect
dum cor q' q'libz spem metalli spem dicit ee
in alterz.

Capm gm vtrum spes metallorum possunt tra mutari
sicut dicunt alchimici

Ex oibz aut hys i dubio possuz q sidare
vtrum verum sit q quidam arg dicit dici
se in sm rei veritate dictu sit aut
q videlicet sint artifices alchimie spes p
mutare no posse sz sulis hys facere possunt vt tin
gere rubeum in no in aureu videat et albu tingere
donec sit multu sile argento in aurum vel aut volue
rit cor rem aut q dza spem aliquo tollat ingre
no no redo possibile sz spoliando arridenuit no e
i possibilis in salte diminuendo cor hec ei e sma aut
q dic ee asten. plm prapui in naturis et i methea
ri aut. i alchimia sua dic q ordinem cor q i allu
mias de p mutatione metallorum q dixerunt i uenit
tra quod et ipe subiungit q no p mutatur species
nisi forte i p ma maz et i maz metallorum reducuntur
i spem metalli q noluerunt sz tuc oz nos dicere q
alchimicorum periti oppantur sic periti medicorum
medici et periti per medicinas purgatias purgat
mas corruptas et fale corrubtibiles i pedientes
sanitate q e finis i tentg a medico et posses con
fortantia natura juvat in ipsum naturale ut de
ferendo sanitate indurat ita et paulatim sanitas
effectg erit natura. effectue et arts organica et

i spem metalli

instrumentis p eam aut eudem modum diceng opa
ri alchimiorum peritos et transmutatione metallorum
primo qd purgat multum maz argenti vivi et sulphu
ris qd ea videmus in metallis qua purgata comportat
virtutes mete que insunt ei de metalles et celestes ad
generationem mixtionis metalli qd intendit educere et tur
pia nata operantur et no ars in organice iuvando et ope
riendo vt diximus et sic verum aurum et verum argen
tum educere fere fieri videntur // Qz ei virtutes
elementales et celestes faciunt in vasis natalibus hoc fa
ciunt in vasis artificialibus si artificialia formen
ad modum naturalium et qd facit natura ca.
solis et stellarum hoc etiam facit calido ignis dum ni
mis temperetur sic qd no excedat virtute se monstrez
et informatem qd est in ma hr ei celestis in est vtq
que primo ministrat ei et her indinat ad hoc ut
illud per artis iuvamen // Celestis ei virtus nal
de cois est et accipit determinationem p virtutes
eorum qd sunt sum eius in rebus gerentis // hoc ei in
virtutes celestes apparent videmus in tota nata ge
nerationum et magis in illis qd ex putrefactione
generantur in his ei videmus stellarum influe vi
tute ad illud ad qd convenientia hr materia.
// Alquimia at per hunc modum procedit. s. cor
rumpes vnu a spe sua removendo et in iuvan
ne eorum qd in ma sunt alius spem indurendo ppt qd
omnis operationum alchimicorum melior et illa que
procedit ex eisdem ex q'bus procedit na sicut ex pur
gatione sulphuris per decocionem et sublimationem
et expurgationem vivi argenti et bona permis
tione horum in matra metalli in his ei ex virtutibus
horum omnis metalli species induntur qui at per alba
albificat et per nigrina nigrinat manente spe
metalli proprius in ma. qd dubio deceptores sti

et uerum aureum et uerum argentum non faciunt et hoc
modo fere omnis ut in toto uel in parte proceditur // ppter
quod ego specuri sentio quod aureum alchimicum quod mihi de
uenit et filii argentum postquam fere ut septem ignes
sustinuit stati amplius ignitum consumitur et perditur
et ad fere quasi destituitur. et hoc igitur et tota
dicta sunt de natura speciei metallorum in com.

// Capitulum 10m. de loco generationis metallorum et
de diuersitate quod est in locis

n Vnde autem oriatur de loco generationis metallo
rum eo quod locus multum operatur in metal
lis sicut dicemus in de lapidibus
loquentur // Nos autem uidimus au
rum purum generari inter arenas fluuium
diuersarum terrarum in terra quod quia in rest
no quam in albia sunt ena in terra nra et in terra
sclauorum aureum puerum generatum in lapidibus duobus
modis uno. quod uidetur toti lapidi incorporatum et e
lapis disponitur sicut topazio non prespicuus ut sic
marcasida aurea et educitur de lapide postquam
calcinatus et in molendino facta de filiabus mag
nis durissimis et per ignem adustis adustione ve
hementi // Vidimus ena aureum lapidem generatum
non toti lapidi incorporatum sed et uenam quadam
que transit uel in toto ut in parte per lapidis
substantiam et exuitur de lapide per fossuram de
purcatur per ignem // Argentum autem quod modis mue
nimus generari et forte pluribus modis generatur
Tertius alius set istos quatuor modos muenimus
Terra teutonice // Ego et ipse inuenimus in
lapidi incorporatum quod educimus per calcinationes

molendino

molendum et igne sic dom̄ de auro lapidi corpo
rato. inuenit etiam ipm̄ in uena quanda q̄ per lapidis
sbāni prēdebatur et erat aliquantulū purig ſ̄ in ali
quantulū de tala lapidis multū hūt ꝺnmꝗtum
inuenitur aut in terra uena quada et purig q̄ aliqd
iuctum in lapide inuenitur et in loco teutonice qui uo
catur beiberh. q̄ sonat liber mos aliqn sic pultes
tonares et ē purissimū et optimū ꝗ eng argenti pa
rum hūt de fere ualde ac si per industria nāe sit
depuratū. ferrū aut incorporatū lapidibꝫ inuenit
et etiam in terra aquosa inuenitur ut granulla mi
ly hūt nihil de fere et purgat̄ per nitros ignes
fortes et calidos ꝗ gentes ipm̄ distillare asbā la
pidis nt terre quibꝫ inuestitū ē uidet̄. eo autē
inuenit̄ in ueris lapideis et q̄ ē apud loū qui dr
ꝗ ostlara est purissimū et optimū et non sbē lapi
dis incorporatū ita q̄ totꝫ lapis ē sic marcasida
erea et p fundatū melig ex eo q̄ purig. plumbum
aut et stagnū etiam lapidibꝫ incorporata inueniunt
et inuenitur ruerē in ipsis locis argentū viuū et
ex lapidibꝫ qui ignitur exsudat sulphur et pre
terque ex lapidibꝫ in q̄bꝫ ē es sic in loco q̄ ostlaria
dr seu uocatur. omnꝫ aut hoꝝ q̄ ut plurig cognoscē
tur sic et dicig in sua lapidū locꝫ genat locati ꝗ
ꝗpetates alii que influuntur ei per radios stellarꝫ
in nullo ei loco alii inueniunt̄ radij omnium stellarꝫ
nisi in terra. ut dicit ptholomeus eo q̄ ipa est sicut
in sensibile ad totꝫ totig speciē celestis maxima aut vtꝫ
ē radiorꝫ in loco in quo vniuntur ōes et ideo terra
mirabilior et nitior est p diuersa rerū ad notitia
aut tacū omnꝫ modorꝫ inductorꝫ sicdū q̄ veruꝫ
metallū nō generat̄ nisi ex sublimatione naturali
talis hūdi quale dom̄ est et talis terrei quale

dictu est superius i loco et vbi terrem et aqueum
primo permisceantur per calorem loci ubique mixtum
est multum ipsarum cum portum quia ipsum non prodest ad
generationem metalli ab illo aut loco dicamus quia ipse hu
talem mixturam in tunc fumi elevari egredientur
pori parui et magni et nihil vel parum per naturam
lapidis ut terre in quibus fumus elevatus sive vapor
diu permansisset in ipsis primo perforatus et reflectitur et
ut sit in ipso subtilis illius materie quia commixtus cum con
gelat in cana illa et in poris eius et vaporabiliter
commisceretur et gutta in metallum illius generis cum
ille vapor et hic fumus cum quia in tali vena quia in
terius est est fumosum in nobile et si in toto lapide
incorporatum metallum quia superius est sordidum
et inutile et id est melius et nobilius cum ita quia
suldubio cum quia consumptum de mina et gustum in istum
asceditur alius et per maceratione per iordinem est
deductum et quasi in fere et in mineze et in hoc qua
sicut et commutabile et fragibile in ceritate. id. aut
quia perforatum cum in terius in interibus lapidis et in se
commixtum erat vehementer et in consumptum et in patu
termiatum cum calore lenum et lentum et postea frigidi
tate terre congelatum et siquidem in interitum locus
compactus est et non porosus tunc ei fuit vapor viam
ut vna vel duas ut plures sum quantitate sive
vacuitatis et sive quantitatis et sum mollitie loci
potuit vel non potuit in ptes ille vapor gustus cum in
metallum penetrantium est vehementer cum sicut cum
qm quo in fundi sup terram calidum metallum alius
dumsic vis penetrat in terra et hoc cum sit si figu
nasis primo in loco terre in quo respiratur in qua
sit arcus .a.b.c. et vna vena plena metallo

ex vapore generata sit. c. d. et alia linea. a. g
et sic multis lineis sit generatu. si at tota sbā in m
multi porosa et in sen bg tut evaporat maz i to
ta sbām corporis recustantis et ipet ea et p
forata i orbg poris eig metallat et ggelat et efin
tur tota sbā lapidis uel terre in recustā tis
i colore fiat metallu et metallū generat incor
poratu lapidi uel mē corporis recustātis materia
precipue ut generā metallorū e i mōtibg uel in
aquis eo q loca illa magis sut uaporosa et magis
ppocantia uapores elevatos i ipis si ei apertus
et locg spiraret tota mā et nichil inde oīno
generaret // Aureu at q iter arenas generatur et grana
queda maiora et miora generat
ex vapore calido et subtili valde q iter arenas
maz preso catur et digeritur et postea ad gelat
i aureu pureu. locg et arenaz calidg e et sicius
valde aqua aut i predies claudit poros ne spi
ret et io ibi i se ppratur et dvolut i aureum
et io tale aureu melig e cuig due sut cae vna
quide q vna depuratio sulphuris obtima est per
frequente lotiram et sulphur q i locis aquosis
est frequenter lauat et depurat et hac eade causa
etia terreu argen uiui lauatur et depuratur
et hac eade ca etia terreu argen viui lauatur
sepig et depuratur et subtiliatur // Alia ca est
dclusio poroz i fundo aquaz et i ripis et io na
por resolutg optime i se ipm dvolut et preso
catur et digeritur nobiliter ad sbam aurei et
ggelatur in aureu et sig. at q locg ee debeat
talis disposicois ut dictum e. est q iuxtg i opi
bg alchimiaz peritoz q melig natura imitantur

quoniam in electri fiorere nolunt qp hi colore et
tinctura auri, primo quidem arguunt nos iferig
ampli qp tota recipiat mag sulphuris et argenti vi
ui depuratorz uel aliorz que i electri recipiunt
deinde qfiderat qp sup illud sit nas habens collu strictu
et sup illig colli forame sit operculu ex luto i quo
sit forame ualdemodicu et strictu deinde inhu
mat hoc i mergit fundu nasis i fericris i mineri
bz ut fimo fimo et forte i fimo equi maig est
qp uocat equu dibamu et tuc supponit igni uel
de lentu et qui maig facit nasa uitrea est primi
nasis dispositio sic figura vrinalis et pm stat su
per illud et recipit totu uapora qui resolutur
ex ipo grearg uitrorz uel uasorz limity optime
luto ne aliqd qp illu loci spiraze possit, recepti
g uapore dirigit sursum i collum suu longu
qp paulati stringitur et i ipo uapor preso arci
mapit et guoliu illud u qp i ornssu est de vapo
re euolat fuliginosu qp spiritu forame operculi
colli in g perforatur reddit ad sbam aereinam
conoluty in se ipo postea accepti i tingit qp aliqd me
metallu i colore auri et forte pulcrior est si fu
erit nobile electri et i quo i nullo excauit ae
ntry. hoz aut uasorz e figura talis qp inferig
vas sit. a. b. c. d. superig aut sit vas e. g. f.
et operculu sit figura. h. sic g eoq erit i natura
Et ppt hoc pz qp ois generaio metalli fre
quentiu diffusa per uenas et poros que sunt
sic collu loci in quo vas ppetatur et guoliu i m
lapidis aut sti et lapidosis locis hec generaio
quemadmodu est ppt loci vidity clausuri et soliditate // hec g de locis generaiois dicta sit qre

et inuenios metallu aliqn durcu aliqn molle ipse
vig meliy qm hic determinabo. Dictu est qd de sba
libq omis metallorq per hunc modu.

Tractatq 29. 3i. libri de mineriis q est de omi
nibq oribq metallorq. Capm primu de quo et intentio
et de congulatione et de liquore iporq metallorq.

Propter cna et actiua actiua q cognosce
quedaqs perse accidunt metallis sicut li
quabilia ee et ductibilia et colorq ipsorq
et sapores et odores et remabilitates
et quecumqs alia uident perse accidere illis. Est
aut liquabilitas metallorq aliqs humor ab a
liis que liquatio defluit nec remanet pars in
parte sicca et sales et hq si calido sicco siue fri
gido humido liquant. in metallis at no recedit a sic
co humidum sq ipso soluit et in soluti est mot. in co
qd ipm deffluxerit terrenu et moueat in uiscerib
eis. propt qd dicit etia hermes q genitriq metalli
est terra que portat ipm semp in utere suo et hc
est ta q non adhaeret tangenti nec humefacit ipm
eo q sicut terrenu phibz ipm humefaere et adhaerere
humido at pibz simu gescere et sic utrumq agit i alte
rum et patit ab altero. in at metallis est i aliquo
no bene gmixti eo q no utrumq continetur i utroq
tuc i igne adhuret terrenu et euaporat humidum eo
q humidu no extinguit terrenu defendendo ipm
ab igne et terrenu no tenet humidu phibens e
uaporatione humidi et tale metallu in liquefac
tione sua fumu ht nitrum et feadu ppt qd sul
phuris fetore et stoma et feces relinquit plures
ma ppter terrea ipig adhuisnoq si q at habet hec
puta ualde et optime gmixta hoc no euaporat
humidu in quantitate que se michil nec etia adhu

virtute ipsa terrea et in fumu parum habeno fendu
et fit quasi nulla sit aurum coagulacio at ipsa se
adeo differens sit sequata ipsa coagulacio at ipsa
a gelido generate i dico sicut humidum et sive pu
ra radicalis sive mixta superflua et sive sit
bene commixta et sive sit male commixta generat
no modo et eodem occultata et i centro ligat
titeatz materia sicut terrea quidam aut est de hys
que calido et sicco no liquescunt sed mollescunt sic
fem- mollicies et no pertinet nisi ex solucione
humidi qe moveri potest i transitu i quo gtine
tur i ipsorum. Ita atque balbuciens ut diat
res hut mixtione sicut stagnum i quo plg liquesc
unt sicciora sunt et fetidiora eo qe volant ab ip
so partes humide et remanent sicce no bene com
plutinate ppter qd fetiditure cito. Vacatum alue
balbuciens mixtures q i aliquibus speciebus mixtiones
cond attingit i quibusdam no sed est quasi composi
tio per minima sicut ho balbuciens quidam bu
attingit et quidam no et qe ad illa ad plenum mix
tasunt et ena qno liquescunt facile evaporant eo
qe no bene colligate partes dimittunt se i ignem
et tunc humidum no pertingit sicut ab inundatione
et sicut no retinet humidum ab effusione et eva
poratione // Suffm at eis qe dicunt qe qno plu
bum et stagnum coagulata quadiu latuerunt tunc
exterius quadiu gtrahunt scabiositate et erunt
fusca et forte nigra per longitudinem temporis qe que
nunt absq dubio duabus de causis quarum una est qe cu
gtinuitur per frigus ad interiora humidum relinq
et siccum terreum et sicut et tunc hoc induratur fus
tu calore // 2m aut est qe modicum humidum qe ex
siccum evaporat calore incrustans aerem et

tur

tur vero remanebit frusta terrea colorans su/
perfice ppt q ista plumbu plumbo vel solidatur cu
exterminis vero ipsis liquefit ferro ardente ñ
pus cadatur supfice et tollatur simul terrenum
q impedit adglutinatione eo q deglutinatio
vnq ad alterio ē per virtute humidi qui fluit in
aliud et no per virtute sicci q stat in seipso / ſz
nec deglutinatio fit in postq casum ē longatur se
po ut alio quodam pingui vnctuoso q ro fit q
argentum viuu q ē in plumbo hr humidu vnctuosum
sic sepiq dem ē et ro no adhaeret supficie nisi p
aliq hmo simbolu in na / Et at deglutinat ferrum
et argentum palus cu liq fit ē deglutinatiuu me
tallorz et ita ē q argentum viuu i eis est bonu et
subtile et puru et gra humidi vistosi qui est i illo
fit deglutinatio et qui est tale ppter conformitate et
simbolu nae penetrat i ea que deglutinatur et for/
titer gtinet ea sit. Hec g de qualitate et coagula
tione metallorz dicta sut qm i methaureis in
tendi dicig de na liquabilium /.

// Capm 2m de ductilitate metallorz.

Vtrum no videntur ee ut sola metalla
nel magis et melig oribg alis ductiue
Causa u ductibilitatis i genere est q dic
ta est superiig / humidu videlz i sicco
clarissum ſz no oro sufficiti // Cu hoc ei solum per
expulsione alioris ligantis vpm tut natat in
tantu q ora ferru et lapides i ipo natat et no
profundatur impetu ebullitionis et spessitudiez
humidi metallini humidu q quo ligatu ē p alioriz

nichil mest et in permutat metallu et ena fact
ipsu redera circulando et sic redendo producitur
gtinuo ꝑ i hac passione facilitate hnt valde di
ffeletem// Aurum et porbg et argentu post hoc fi
dutilia deinde aut ciprem multu depurcatum
et post hoc ferrum mig aut stagnu et plubum
aurum durat i dilatatione magrag ita ut pa
tefiat que super ferritu et pomitum in
pitueis et ad hoc plg in ei producit argentu
et portur super argentu aurum in xbi. proporcio
ne ad argentu ut si super quatuor marchas
argenti poatur ferro aurei ut mig tm pducat
aurum quatu pduci pot totu argentu ita q non
appareat aurum nisi colorat argentu et si lign
tue pelre pdurre no apparet aurum ꝑ argentu
totu ꝑ si aurum per se non per argentum produ
catur tic no pot i tatu pduci q no pot porrigere
ictg malleorg sine per forcatione argento aut dis
positu defendi ab ipsi ictibg/ ea aut pfecto est
subtile humidu q aprehendit i se sicu hoc enim
humidu cedit non defendo parte pmag ꝑ trahen
do ea continue cedendo magis ac magis producit
quicuq at mig pduatur ppter alteram duct
aurum hꝰ i ipis quat aut ei magis grossu et no
depuratu hnt humidu q deo dilatabile aut
balbuciete passa sut mixtura i qua tu produ
cit pars debit parte ultima eiꝰ qua extendit
ea malleg pruneꝰ pot quod et i allzimiorg opa
cione probatur et ratione i ade q pot impri
mi multa alborg uel citrinorg corporu cu ae
geno vino et g ferrido qua clerici vocat intra

sicu

sicut supradictum est metallis cor et ne sit forsitan
gratia et permissa et ro frequentissime fundunt
quia quidem metalla q sicut alias nisi bat
de unigenitus naz et opinate accidit uel fere acci
dit sicut supra dicitur // Cum ei misceatur sibi metalla
sicut stagnum et es et aliqua alia quod bulbuncie
mistura amittit ductibilitate et frangitur quo
percutitur a malleo eo q non permixta sed apposita
et minus abinceuit alterum colorem ipsum tm. hec q
est ut ductibilitatis //

Capm 3m de coloribus metallorum

Color autem metallorum non est difficile
determinare. tres et colores inuenimus
in ipsis simplicibus et mixtis quorum unus coris e
qui splendidus fulgur ad modum luna in corpora
sua in colorato corpore alterum at qui est albus hunc
plura metalla sim plicia et mixta et illud q albissimum
est argentum post aut stagnum et terciu plumbum et
nunme ferrum // 3m u color est aureus uel subruber
que maxime habet aurum et sub ipso cuprum. Cuprum ei
color uergit ad nigrum adhustum // Supponamus ei
hic q in sensu et sessato probandum e q color sit ext
mitas superficiei terminati et nec in quocumq corpo
re e q densati presentiam claz et puncti. habet
fulgore in corporatum colori superiori ei q densati
moz et fulget in eo q densitas eius retinet lumen
q p uetas eius nata e recipere sicut po pauum recipit
acum minor q et fulgur metallorum cuius erit ex
aqueo subtili terminato et condensato in metallis
et q cum q metallum habet aqueum subtilis et purum
et densius illud e plus nitidum et splendidum cum politum

e qr i no potero pars obubrans parte pag ut int
tum ipedit splendore // Aureu at prescribit ista
de eo q fulget et post hoc degentu se xxii annis
optime depureatur ab albiminis or hel ipse aliq
argenti et vnima et sibi et io nu potest ful
get ut spectu nisi at spectu est huiusmodi bene
pulibile et tinatu hoc et recipit ymagines
ppteres q e hudu et tenet et gtinet ppter hoc
q e terminatu / no et sic tenezet eas si no esset
incorporatu hudu et tminatu et io i aere no
tenetur sic ymagines qr tu recipiuntur a ipo qr
aer spualis eqns talia recipit sm ee spuale
et no tminatu eqns no gpecipat ea i sicu et
figurea debita ad repsentadum. Sed est quasi
bia pers tra sicut ymagines et no sic terminatuz
ee dans ymaginibus // Albg at color i metallis ea
tue ex hudo terminato atq rest loco et subtili
et digesto. hoc et albissimu e sic pz i cala hoc
aut fre e i oibg metallis sp quoq metalla hoc
terrestre habent lositentu et impuru uel ter
re adhustu illa ut fusca sunt ut lutu uel mixta
efficiuntur ut gbustu terrestre sic apparet in
fulgine fuligine. plubu ff semp ad fustu colore
nergit ppter terrestre lositentu no adhustum
et stagnu mg illo ppter minore lositentia. ar
gentu aut semper iuset albedie ppter terrestre
loci et subtile et bene digestu et no adustuz.
ferru at ppt' terrestre i ipo adhustu est ful
ginosum et mixtu et hac eadem ea semper q
habet rubiginem / mag ea no e nisi qr terrestre
adhustu ht qr q est puredo i humidis mollibus
hoc e rubigo i ferro epostio et hudo remanet

aridu combustu et reddit i cineres // Signu at huius est
q maxime gtralit tuc rubiscunt cum aliq adhures
proiecti super ipm sicut est sal uel sulphur uel au
pigmentum aut aliq huius. ꝗ argentu no uerset i rubi
scunt ꝗ pcing i colore azureus ppter multu pspicuu q
est i ipo q generat i eo colore saphyrinum q est
boni azureus ppt qd hermes dicit et pr allumine dicit
q si lamie argenti liniatur sale amo et aceto et sus
pendant super alembech q e geng vasis q lamine
transeunt i colore azureum et tuc si uinnezat la
mine cu sulphure uel fiat pulnis et coquat desiccu
tu acer et creuit q est erba quedam fermentatiua
sit et coplebitur azureus // Sed uerum q multa adhu
cunt argentu quia no adhuerunt aureu q terreu sum
mum sit depuratu et mundu et ro q super
argentu bullies uel calidum ualde aspersatur sul
phur conuertit ipm i nigredine et q adhuerit te
rrestre q i ipo est // Cu at quoquit i sale et tar
taro depuratur pfecto q talia acuta cohdenant
terrestre et ꝗ bustu separat ab ipo et cu residuu
magis puru albig efficit // Color at citrinus i me
talliis causat ex sulfure colorate ipm calidu et
dequoques fortiter humidu terrestre admixtum
gnerat ipm i citrinu ut ad sub rubeu colore sic
patz i sna vernax et allumines bu lexina ruba
uel sub rubea et colera rotea sicut at mel et fel
i quibus est calor digerens forte actione. Si at
terreum est valde puru et sicu aqueu et color
i ipis no pot ea separare ad adustione ꝗ dige
sit et alterauit colorem eorum i citrinu splendidum
et hec e ra caloris aurei et ro no adhuerunt sulphu
re proiecto super ipm. si at e terrestre i puru
et no bene commixtu tuc adhuerit ipm color digestus
et commistus et efficit citrinu q post modiu tpis

derlinat i nigredinem fuliginosam sicut est i ere et ideo os
ymagines ere annque denigrantur et uasa et uasa filii
et sulphure pincto super eis calidis adhuriunt valde ve-
hementer e ei i ipo tercen adhusti et adhustibile sicut
virgis et in humido non satis permiscui. Tanta igitur
dicta sint nobis de coloribus metallorum.

Capi 4m de saporibus et odoribus metallorum.

De saporibus autem ipsorum et odoribus sit opportet
determinare eo q odor separari quedam
sit suporis // Generatis aut uero est de
ori metallo q ppter sulphureas partes qua
habet aliqd hi acuminis sapor erg q hoc minime inde
atur i plumbo et stagno tu i hijs patet q illud q in
aqua que diu mansit ut stat i fistulis plumbeis uel
stagneis efficitur intestinorum sine mixtum e sociata
de ere aut et auro no e dubium tu illa sit calida et
maxime est q e adhuste sbe et ferrum sm aliqd ex
hoc e etia q odores ipsorum aliqd hnt acuitatis // Est
q generaliter verum omnis metallorum sapores et odores
ec sm aliqd fendos ppter eade de qua diuisi sbam eo
rum sulphuratam magis tu et min sm q magis et min
sulphureis malicia fracta e i ipis i auro q minimus
e fetoris eo q sulphur sum nulla pressi hi malicia
eo q subtile e no hns i se g nalem uncuositate et
bene mixta sicut inferius ostendemus tu ppter siliitudine
sue g nis et gpartes min uaporat et ideo etia minus
et penetrabilis odorat. Argentum aut hi ferrum no qui
de adhustibile et ideo est magis uaporati et magis odo
rifer q aurum sed multo min q eos et hi argentum i co
paratione ad eos gustum dulce et odore dulce sed declina
te ad sulphureitate parua et aurum hi dulcorem sed
par i minuit gustum et qi no est sensibile ferrum et
terrestre tu sulphureo par mixtum // Plumbum aut

et stagnum ebetes hmt valde sapores et odores ppter
multam aquositate q est i alys ut i ers sp magis m
metallis liquidis ex odoris vapore pendutur sapo
res ppter hoc q sapor est sequela sequela gpliomis
magis qp gnatum eo qp gnata aliquo oino alios ha
bent sapores et odores qp ipa gnata et io nisi sim
aliq vapor cōplexio metalli vix deprehendtur odor
nec sapor ipsig iter ora aut magis e naporati es
et post ferreu et io illa i fricūt vehemeter sapores
aquarq q manat super minerales eorq vn aqua est
drens de terra i qua e multu es sic i loco qui voca
postlacia ita efficitur amara q i ea nichil oio bibit
et est amara valde et abominabilis // Sig aut est
hmg qp si vinu uel alig liquor pter aqua infudatur
nasi ere stati infictur amaritudie abhominabli
q vix bibi pot/aqua aut no stati inficit ita q mutz
sapore eig ppt feditate aque naturale que repri
mit euaporacones si at diu stet magie pfunde sub
terra vbi calor i clusg e et minerales eig gtinue fa
cit euaporare infictā aqua odore et sapore/ est
ergo i cōparatione ad oe lapid geng sapor et odor
ppum metalli q etia lapides quedam vaporant
odorant tn illi veri lapides no sunt sed sut ex la
cryms et gumis sic carabre et gagates sic etia di
cim i libro de lapidibg. est tn fetidg sapor simul
et odor fetidg metallorq lz vnu i cōparatione alig
dulor uel alu here dicatur sapore uel odore/ sed
aut sut vehemeter odores eorq et vapores et io
cōferunt ortus fluctibg et nocet valde pcordis cg
sicm est q operarij qui fodiunt metalla quo ignit
ea obstruūt os et nares duplicī uel triplicī filtre
ne vapore nimis ledantur // In spualibg hijs et
pripue nocet sic dicim. tanta igitur de saporibg
et odoribg metallorq dicta sit/.

// Capm qm de reumabilitate et ireumabilitate ipo
rum metallorum

Et aut de numero eorum quia metallis ac
cidunt et multum indicat stas eorum reu
mabilitas mabilitas sive adustibilitas
et iadustibilitas quorum cas et dras o3
in metallorum naturis agnoscere // Dicimus at quod ast
sm quod hmodi non e de numero terminabilium s3 ponimus que
cum quod unctuosam habent valde humiditate per imptam
no terrestri sba. sicut at sulphur ee valde unctuosum
et terrestre // argentum at vivum ee aquosum cum sub
tili et terrestri sicut quod adustibilitate metallorum ee
ex sulphure et no ex argento unico sm se // Ad
hoc aut dicimus quod ee quod ht cum terrestri unctuosam
valde humiditatem mixtam tres inuenit here hu
miditates quarum una valde e aerea et ignea extig
partibus adhereas ppt horum elementorum eleuationem
qua sep euolant ad superficies rerum i quarum ven
iunt mixtione et gnem // Alia at ht magis aquam
sub illa ppe naturam i partibus rei // 3m aut ht
humidinem radicatam i spiam et i uersam partibus
que terminata est ad gnem et io sola gnalis et
io no facile separabilis ab ipa sine mag rei des
tructione. o3 qd et i sulphuris na sic ee ppt quod
capiunt periaores alchimie per lotiones aquas
sic est aceti et lac acetosum. s. capiunt et aqua a
ci et vina puerorum remouere a sulphure du
as pmas humiditates et ena per decoctione et
sublimationes plures factas i alembico qr una il
larum pad dubio ignem no sustinet sed reumabilis
est no cum mordetur i igne gracemat sbam metalli
qm quoquit et io no cum tutius est ad ppositum s3 ena
ad notam // 2 at euanid est et ena ponat in
igne et io nec illa aliqd gsert ppositum i alchimia
i ste none terra at radicalit i sperce et i circuitu

manet et ro gsert pposito // Sitz at gsideradum
e i argento viuo q est sm elemetu metallorz illud
et quo e purum i terrea sustancia bene lotu et sub
tile et aprehensum fortiter per mixtura cu hudo
et silz hudum aqueu no est hudans nec diminuit
ß equale gmi et uiribg terrei q e i ipo tue vtrusq
defendit alteru ab igne ut diximus sepiq qm terreu
tue tenet hudum et no sinit ipm euaporare et
hudu extinguit terreu et no sinit ipm mendi si
aut loculentu est terreu ut hudans sicz hudum
ut diminutu ab eo aut certu equale ß no fortiter
aprehensum i mixtura tue modetue et cremabile
et adhereet sbam metalli / silz aut si hud
no fuerit digestu gtenue gmi metalli et no bene
terminatum aut certe hudans aut diminutuz
oportebit necessario euanescere per euaporatio
ne et remanere sbam metalli sicca et cremabi
lem. sm hoc gt gsideradu e i cremabilibg metallorz
et e cremabile ubi aliq istorz fuerint et magis
cremabile e ubi plura et plura adunerit. hoz
at gt purum et bonu ppter vtusq gdiones optimas
sulphureq videlz et argenti viui minime cremant
quemqz cremat alia metalla no cremat ipm
sic sal et later terrg et sulphur et arsenicu et hg
argentu aut post hc mng eo q sulphur suu habz
aliq aqitatis sulphure et silz suu argentu vi
uum / Et ro cu euaporat her aqitas tue deni
grari per adhereta pmo incipit argentu pos
tea adhereat / Adhereta at sut sulphur et arge
tu et cetera que dcta sut et plura alia quibg
altrinsica vtutis es aut multu adhuerent q sulphur
no ht bne retentu i aqueo argenti viui et terres
tre mng et ro de facilu cremature valde et vidi ego
q in monte etna sup viridia ad lapide eris apo
riata stat cremabantuz ppt hndantiam sulphu
ris et pinguedis egredientis de lapide eris.

// ferru at adhuc multu eo q terrestre i eo
superat et trendi / stagnu et plumbu no bne hnt
aliqua pinguedo sba emundatu argentu vivu et sulf
nimis sut aquosa et io euanescte per ignem
aquoso adhuc lutea sba vnctuosa i ipis. hec
igitur de tremabilitate et intremabilitate dta
sunt //

// Capm 6m q generatio metallorum ee mixtorum
fit mediantibus

Jis at addiscedis de ee oibus metallis
ee q propinqua e valde mta eorum stig at
ee hys q i sua peculiaribus determina
ta sut q hmoi simbola i mta et vtum
bus et potentiis naturalibus facilius est transmutacio
d mutacio propter qd et mitorum phorum quorum fit pat
o hermes tremegistus qui pha phorum vocat asse
rut mediare ee metallorum generationem et se mu
tacio sic et mediantibus est generatio elementorum q et
michi vr verissimum cu ei i mta no distet re prota
et propinqua sic et poribus patet dre eorum sumuntur
penes vtusq partes materie depuratas et di
gestas ee et no depuratas et indigestas / quia
aut de impuro et indigesto depurare et digeri
si quales vtutes naturales digestionis / quia
ecas de digesto molestum pati aut commutationem
indigeri aut forte de vtrisque alterare / ceruate /
q mta primas elementorum ad invicem transmuta
ri qua transmutata necesse est ipsa ad invicem ee
transmutabilia / per hunc modum quia mediantes
et se inter ee metallorum generationem patet aut hoc
sperta fa i natura operibus ipsis artis solertia / in
natura et operibus visu ipso didisti q ab una origine

queda vena fluxit in quada parte fuit aurum purum
et in alia parte argentum hns sibi admixtum calcem
lapideam et dixerunt michi fossores et depuratores
metallorum qd hoc frequentissime gucit et ideo doleo
se inuenisse aurum qz aurum e ppe origine et defi
cit vena // Ego aut diligenter rem examinas
mueni aliqd genus de vasis in quo adunessa erat
munera in argentum vas ei qd hebat aurum fuit la
pis durissimus igene de nro eorum lapidum ex quibus
in qualibe extruit ignis et hebat aurum purum
et no corporatum sed in granis suis gclusum / et modicum
terreni combusti erat inter parte lapidis et aurum et
erat lapis apertus hns foramen ad uena argenti q
transiuit per lapidem ingreu no multum durum sed
multum terrestre et simul ligeu et erat illorum lapidum
ex quibus fiunt tegule ad tegendas domos / probat
tu qd ex uno loco qd erat uas mae mineralis ena
poramus utq et diuessitas et digoms diuissitate
metallum sum spem fuerat operata // Artificiaute
sperimentum e qd facunt alkimia qd pna spem metal
lum sic natura opatur deducunt in aliqd qucadmodum
superius dcm z. sic qd no e impossibile circulare esse
in ipsa ee generacone metallorum et hoc solum me
tallum est ppum ex elementis et commixta // Sed
no hocat nos qd in omnibus que circulares ex se in uicem
hunt generacones facilior est transitus eorum qd in ptibus
hns gucienia / ppter hoc etia ex argento facilius
fit aurum qua ex aliquo metallo no ei oz muta
ri ipso nisi colore et pondus et hec de facili fiunt
qd parta ei magis sba aderit pro certo pondus et
diminuto aquico et auto bono atrino sulphu
re gne uariabilis color / hic aut modus est

ista fanitras
pauissimis gstas

et i alijs / tanta ꝗ de ordinibus passionibus metallorum
dicta sunt /.

Explicit liber tertius de mineralibus i quo
agitur de metallis i speciali / capm primum de
ordine dicendorum et natura sulphuris

Iam ordo expostulat ut de metallis
i speciali disseramus quod fieri non potest
ut nisi prius eorum nature communes et ac
cidentia terminarentur // Nonnulli et
procedit specialem usque ad ultima particularia sicut
i pri. phis. et determinatur // Dicens igitur i special de me
tallis tangens primo de his que quasi nulla sunt
metallorum sicut pirites et mar ut dicit methaurus logistis
actores alumine sulphur et cinis qui pirites et argentum
vivum est quasi mater ipsorum sed non videntur dicit
si sulphur dicitur ec i compositione metallorum qui
sua seis patrum et argentum vivum sit mesterium quod
coagulatur i suis embrionum // De sua igitur et de
generatione sulphuris notandum est quod in ignis
aliquo calido et sicco et coagulatur frigido ore ipsum
habere aqua quod ea quod determinata sunt i libro methaur
// Cum autem sit commutabile i pulvere quo tenu
ium ore ipsum hec suam terrestre sicut valde nu
rex sit facile i flamabile et adhurens ore quod heat
suam unctuosam uiscosam valde et quod unctuosa
suam sit iflamabile et per viscosam sit adhurens
fumus autem ipsius est nitrum fumosa quasi saphi
rinum declinatem ad nigredinem hanc colorem ex his
igitur sanum ipsum quod potest quasi de quatuor suis aut de 3
ad nihil quin in penetrationem sit et corationem ut dicit

[illegible] sua uicha. oz q̃ ipo sit sba ignis ppt
sp ens calidu et siccu i iiij gradu [illegible]. Cu
aut sit facile inflamabile oz ipm hee sbam aeream
et cu sit tequabilis calido et sicco oz ipm sbam
humida aquea hee et cu sit comminuible et elim
bile oz q̃ sit sbe terrestris oes aute sbas hr ita ha
bude q̃ i omib et passionib eis expresso et euide
ter manifestatur. Sit ergo ad uie hitis dicendu oz q̃
beat hi dictates tres duas extinsecas et una mas
sectiu et hoc repetere no oz ꝓ hoc observandum
est q̃ sicut eis iudicat terrestre sbam q̃ e ipo
ee nalde ignibilem et aceribilem et fetor eiusdem
dicat ipam esse nalde indigestu et no terminata ꝓ
pter dulze aqueu pente ee corrupta q̃ p digone
ꝓ pleta et hec i ꝓpleto sui facit q̃ pot ee materia
vnusalis quiz metallorz. si ei ect ꝓpletu ad ꝓ
pleto vna determinate tuc p nul dubio no ee
queribile ad alia inst pig illa volet ꝓ nuc ꝓter
sui i ꝓpletione queribile est i ora sic seme et
alia ex quibus generantur res ne et ro sicut nata
habudat i sulphure vbiuiqz est locz gena rom
metallorz. // Cum aut sit calidum necessario
erit aqu et tmmatu hiudi se tangentis et cu
sit siccu hoc siccu erit acutu et ipe habet vtutes
sigillatis et formatis et no recipientis ꝓter q̃d
et pris et masculi seme ponit atreme fisto her
mete ꝓ obsuandu est q̃dam siccu ee quitu hu
do frio i eade gne et her g. est hermofroditu
sic i plantis apparet que uiqz ipregnatur et
impregnat, tale aut no est sulphur i sba sua
ꝓter q̃d i sba ꝓpa no generat quemadmodu nz pz
ꝓ sic masculinu ee sba sua generat i alio hoc
a in sanguine menstruo et sulphure fant i arge

vino et i ipso no generat oro / et at ipso nitri
tri et aliqn albidu et pallente hnt albedine hoc
est sic et albedo paleaq rerum mig ea est pallidu
q et sequoques hnt humiz et gutens ipm ad nitri
tate et ppter hoc vr ec sulphur id q resultat in
uiscerib terre cu et terrestre comisceat cu ago
calore quoquete sic i corpore attio abig et vt dn
mg ibi permiscetq et spuma illig i superficie
bullies gueruntur i colezam nitrina ita videmus
q sulphur sic sic spuma eig q mister i visceribus
terre et to nitrinu et suru et calidu de si q
magis decoctu et magis terrestre vr ec sic subtri
nu ad albediez paleare declinas / Didimus autem
sulphur i vinu sulphur et fusu postq liquefac
tum et no differunt nisi per actus / Mucrum aute
forte aliqd ad rubediez et forte ad nigredinem
declinas et hoc et ppter calore adhurentem i ipo
in tm q de nã sulphuris determinata sit anobis.

¶ Capi 2m de nã argenti viui

A Argentu viui hr sbas duas p naturales
sm os phos. vna idem aqueam altera
aut terrea sic sepig dictu est / terreu
aut suu aliq sulphuris hr lz dicant
quidam actores allzimie no ee i eo nisi sbam aq
am / dicut aut hac aquea calore sulphuris inspi
sari cu tu i se no sit a aqua q ord impossibile e
q nos ia determinauig i methaueris q aqua non
inspissatur sola remanes nisi frigiditate ipam ad
terrea gnezete p calore nullo modo e elimabilis
¶ Amplig aut nos sumg ex priapis q no adhere
re tangenti quia aque ex subtili terreo q est in
ipo est aut fortassie gmixtoie sta q sublimetur

solu i vase vitreo et longo collo sparato semper ma-
net quousque sublimet et no extinguitur plus
nec diminuitur n heat exspiratio per quod figi
et fumus argentum vivum sua malis metallorum pe
nestrum membris et quo virtute sulphureis urge
entis ipsum et adhurentis et metallum generatur
et aut quezti incipit ad spem effici glandulosum
pnis et postea g stare incipit paulati et quezti
ferene aut argentum vivum sit q addam est extractum
de minera sua i uzmi vna re q dam est abstractum
de lapide i quo yomani i q adhustrosis sic extrahitur
argentum vivum aut aurum de lapide et hoc exigit ut ammo
di et de gene venenosi et aut sanguinis et humidum
in n gradu et quia hoc dissolues nocuos et pulmo
nis et pecimes pedicules et lendes et hi ex poro
rum putredine generata argentum aut vivum in sulphu
re et sale ar sublimato quezitur i pulvere rube
um splendente et nex ustu igne reddit ad sham
humidam et fluctepi et forte id q p sbcat i collo na
sis i quo fit sublimatio q allutel vocat gutturi m
silitudinem lapidis q est i colore sic alabaustrum
qui du postea i igne assat reddit argentum vivum
Sut g due argentum vivum que magis i metallis q
i simplicia argento vivo inveniuntur luteum et pur
et alie q supra eum mezate sut et est mirabile de
hac ma q quoresaiq sublimet per se solu nuq
aliq residet de pulvere i fundo vasis et quo reddit
ad spem argenti vivi quasi vlq defecty inuenitur
i pondere q absq dubio quezit per nimiam re
rei sui in aque sba permixtione sicq ei humidi
tas vistosa ita tenet terrem q in vaporat totum
fert secu i collu allutel et ibi p fodatq eiq spq rece
dit i eadem spe ad fundum no id mutatum vel
variatu i colore vel pondere vel sapore vel odore

e in fugies i igne et coperas quoniam metal
lis permisset ppt qd ab hermete nocam sicut et
sulphur dic aut auicena q albedo eius est ab aq
stre et terrestre subtili decocta in aere qui spi
ritualiter i recepti est i commixtione ipsi omnia
aut ista dicta sint q sciat argentum unum no ee
nisi male i metallis q absq dubio mortificatur
per aquas acutas et per natura et p arte et postq
mortificatu gmisabile e corporibus et colorat ea
dem aut sulphuris et vapore gelat et deducitur ad
diuine et formas diuersorum metallorum et ex hoc q
ultra modu i bibit sicco et terreo retinetur ne fu
giat ex corporibus quibus permixtu e i igne. hec igit
de argento viuo dicta sunt.

Cap. 3. de natura ipsi plumbi

Vsta eiusdem modi determinat de plu
bo q inter omnes alios metallis addit sup
mam argenti viui ppt qd ena dicit Rasis
et auicena q in fluit plumbu ppul dubio
videtur ee argentum viuum // De composione g plu
bi p certo reditur q suum argentum viuum est multum
respectu sui sulphuritatis et io colorat colore
argenti viui et no sulphuris et forte sulphur pa
tu intrat et g posione plumbi per sbam q multum
per qualitate et io decoquit ipsum calore suo et
gucrit ad plumbi spem sic coagulu parum per sub
stantia coagulat multu de lacte. argentum autem
viuum plumbi i qualitate est no bonum q aquosum et
lorulentum et io i igne de facili euaporat assitas
et remanet pulnis terrestris sicut cinis qui colinq
tur ex lacta sicca plumbi et q vis sulphuris est m

plumbo

plumbo ut dyxing ro vapor eius exsiccat corpetum
vinum sic vapor sulphuris / nō et pot ee q̃ due sbe
eidem et eodem modo faciat effectu nisi per aliqd
vnu q̃ ē in eis / dyxig aut ī p̃ cedentib q̃ec habere
colorem fixi ī effectu / nō plūbū ē frigidum et
et astrictiū et spalem hī virtute gtra libidinem
venereorū et gtra polutiones nocturnas si ex p
se rectū facta lamiūs duorū digitorū circa re
nes ponatur et cansora perungatur p̃ cauēdū
ē frigiditate sua ī frig nimīs restrigens ne hoc
nressim ōpleat ad capud et ro maiaz et manus
nal epilenāā ī ducere / cauēdū eāā ne paralisim
inducat ī inferioribus mēbris ut stupore. hec q̃
ē nā plūbi ī sua omixione. hermes aut qui
multum de transmutacōibus metallorū pbauit in
alchimias suis tradidit q̃ si plūbi lamie super vas
in multo et forti aceto suspendantur ita q̃ vapor
ōtinue lamias illas tangat vapor ille condena
bit et corrumpet plūbi sbam et ī pulvere quezret
qui colore albū hī et cerusa nocatur / si aut ace
tū sup ipam lamina fundī albescit multū et
destruit ossa nisi vtute acti / ta aut p̃ certo hō
q̃ acetum hī licet sit ebes ī sba p̃ suam frigi
ditate tū est acutū ī actione p̃ter hoc q̃ h' est
zelūq̃ mixta ignis qui eio lanit ex ipo sic cum
o zelūq̃ ignis ī lignis isto q̃ acumine penetrat
ī sbam plūbi quo fuerit plūbū stimatum et la
nata sordiae / argentū vivū ōgelatū q̃ ē ī ipso et
facit ipm elevari superficie lamie sic ignana
milij et tūc albescit per maiorē depuracionem
cor // Amplius adhuc tradit hermes q̃ plūbuz
adhustum cū eo q̃ adhuerit ipm sic p̃ cōpne est

3

sulphur vel arsenicum generat sublimatum obscurum
colorem incuilenz hoc est rubeum qui fit citrinum cum
spissior et fortior sit ignis. sic in illa sba cum acto
calcinetur et destruetur reuertitur albo colore ceru/
se cum transmutatione ita q̃ que remanet hꝫ sulphur
et argentum vium ut dixi i sue sbe gpositione.
// Cum at sulphur adhuritur et augetur rubes
cit cum signum est q̃ fractes i. vium facit ipsum
de sublimato ex sulfure et argento obscurq autem
color ppter lotulentia plumbi quo at fortior fit ignis
lotulentia pma consumit et darescit color, et in sul/
phure magis exhurit q̃ argentum vium i igne diu
turnori remittit rubedo q ex sulphure trahest
combusto et temperatur argentum vium manenas et in
resultat color citrinum q est sic si album penetrauer
it rubore ipsi // Sic in tradit hermes si ex
hys corp ignis fortior adhibeat et assentur istari
igne fortiter cocta sba sulphuris assimilatur et vis
acti destruit p evaporationem et tunc expulueribus
dictis sba plumbi sic pus remaneret non tm eusdem pon/
deris nec eiusdem impuritatis nec eiusdem quan
titatis at pg fuit non est etia pterzedum q sic dixi
plumbum hꝫ mitam aquositate et parua impuritam
et ro depurando metalla alia pterit ea ab igne sic
argentum et aurum pseguitur plumbo quo depuratur
et ro dixerunt quidam imperiti de plumbo q̃ habz
segregare homogenea et separare etherogenea et
errores eorum ita est q videnti in liquat plumbum
in argento ut aurum remanet argentum sit ad vnum lo/
cum et lapilli sit ad alium si qui insunt et plumbum
simul ad 3m ista est segregatio et segregatio non
fit ex plumbo sed ex calore ignis sit condimg in

4°

q̃ methall. sed nec plũbũ purificat argentũ per se
ꝑ per ardens // Calor ei ignis purificat per se
segregando purũ ab puro et segregando ipsum
sic dictũ est ꝑ ab argentũ sit humidũ et ignis frigus
refugit calor ignis ab argento nisi per aliq̃ vm
cetur ei donec hoc e plũbum q̃ calefactũ et calefac
tũ i suo humido qi cluando diferei et depurat argentũ
ultimũ at pondo plũbi est ex lutea sba ipsi et huida
aliq̃ partes sũt multũ ꝓpinque hoc sũt molles eo q̃
i digestione passe sunt ex mollisi sic superius de
terminatũ est /

// Capm 4m de nã et ꝓpetatibus Stagni

De stagno aut fere sic de plũbo determinandum i hoc ei nalde bonas hi species metallorũ et parũ ase i mixt de sperentes nisi q̃ stagnũ albi e et puri hui autem causa nulla pot ee nisi q̃ ante nos assignauerũt phi q̃ sũt argentũ vium mundi est q̃ plũbi et forte de sulphure ht parũ pondi vive tute sulphureũ et sarũ i metalli spem q̃ multe sba sulphuris admixtione balbuciete aut ht val de oposione et hi ea pot ee mortificato argenti viui ex aliquo vapore dissolutiuo ut alia lotura aque aure q̃ distinguit partes eius dico aut vapore aut aqua acuta no per q̃ transierit argenti viui postq̃ ia argenti viui arripit speciẽ ꝑ pondi que pertinet i ipam sbam argenti viui tale ei aqueũ ia i st fractũ est et parũ vistosũ et fant ~~vistosum~~ vistose partes terreas sibi admixtas ~~ei~~ et no bene mistas et ordinari vistum

ca et i duratu i superficie no bene misceat alij et no
t bene gtinuabile ppinquo sibi adiuto ⁊ hec gō ca
exterminanda est sine balbuientis ce mixtionis. ca
aut i se balbuiat oia metalla quibꝫ admisceat
balbuiare facit et auferit ab eis ductibilitate ut
dicit hermes et ca prise ipo producit et de facili
ouert aut metallū hoc ca plūbo i hoc ꝗ neuter
gtrahit rubiginē ꝗ pondꝫ ex aereis penitus et ex
se ipis gtrahit scalorē et sordiorem quadam ꝗ
plūbū plusqꝫ stagnū / quei unt eta i hoc ꝗ neutr
est sonorꝫ multū per se ipm et ca pmi quidem q
ca no sunt hmoa calidū aliquē hmidū ut valde
parum acutū qui aereupat terreū qui est i ipis
et gueritat i rubiginē / ca et rubiginis no e mixti te
restre dohustū ca aut ꝗ scdi est molliaes et
humor ꝗ ca pertinet molle et hmidū et aqui m
sui cōpiped et ro no aqua superfluae expellit ae
reū que est ca sonoritatis sic i stia de aia osten
ditur / magis tū stagnū ꝗ plūbū hꝫ sonoritatē
et qd eberem hꝫ sonū ro ea que acute sonat sic
es argēti aureū stagnū temperat et grauat so
nos eorꝫ et ro et ro ad misceri eri i fusione ca
panarꝫ / qd aut dicit hermes i alchimicis ꝗ stagnū
ppter sui nimia siccitate corpora quibꝫ admisceri
frangit et ductibile natura i eis destruit mille
co modo quo dictū est ex aere vapore ill bitura
bidelij uel illi ipm exsiccatis hec terrestres par
tes que sunt i ipo qr alteri flm eet ca videamꝫ ip
sum ee mollig multis alijs metallis / dicit aure
stagnū fusum ciro procrescere et plūbū manere
et crescere sub diuisset probabile ego judico qr ca
speximetis quere videtur / hnig gō ca est que

m

in celo et mundo assignauimus at assignata e, ca ci
corrumpitur elementorum. Q ꝗ ella mouetur a se ipsa
et in forma e ligatura minorum tue vnusquisque eleme
torum euadit ab alterio sam aut dictum est male commi
xti stagnum et ro in igne debilitatur et aliorum sue ge
nerationis remouetur cum alijs metallis corrum
pitur plumbum at grossum e valde istabile sua et de corpo
ribus et plumbis et hius humore paulatim minerale
fiat et ad se queritur et ro per diuturnitatem post
incremetum capit aliqm // Inuenitur aut stagnum duplex
s. durum et molle quod veit de anglia sine britania et
mollis aliquantulum q i germanie partibus habundat
nigrum inuenitur. hec g de na stagni dca st anobis.

// Capm qm de generatione et natura argenti.

D argentum at post hoc discemus eo q mul
tum i colore vt quere sm aliqd dicit
metallis tu at nos no sciamus ex quibus
et quot et qualibus e q nos hic de argen
ti natura inuestigare / Nos at per ante dicta certifi
cati iam sumus q argentum vnum i composione argenti
veit qz sm colore eius colorantur et hr actu illius qm
liquefit tue ei no adhoret tagenti nec quiescit i
superficie vne nec oio diffidit ut aqua vel uel ole
um uel vinum uel alius liquor hec at tria p minu ar
gento vno videmus i et sic igitur argento liquefacto
ista quelibet q hec sit ipsa argentum vnum q venit
i composione sue sue / tu aut sp le dicissimum sit argen
tum fulgens i albedine et bene potibile oz q hoc heat
tanq argentum vnum multum digesti depurati et p
fectissima commixti / et hec ita hr q no est ta perfec
ti sicut alia metalla de quibus iam dictum est // Sunt
aut qdam ante dicta sunt q ta sulphure q

argentum vivum et qlz q ee sua gne c hmidu et per
ignie liquabile hr res minores sicut et vitreum plumbi et
alia quorz quide vnq reassq est et ridigesq est
et enatans sicut pinguis sicut adeps ut oleum et hr
facit res inflamabiles // Alig aut est sicut flema
tq humectas partes rerz et ne generas nel au
gmis // Et terrq radicalis et naturalis pmnby
rey ibiq q ex ipo partes terrestres rerum gustat
et per ipm augetur et nutritur / argentum autez
fucinq durum et sicum oz q ab vmido duobq sup
fluis sit multum emundatum et subtilitas zl. facit
ipm optima qmixtorz nil aut qflat argentum
odor sentitur sulphureusq / oz ipm q de sua et qli
tate hrz sulphuris / hr ei ex odore sulphuris fer
metationem et digestionem ad spem metalli et de sua
quide hr pare qd ena no colorat ipm sulphur
q de vrine et qualitate multum accipit a sulphure
quia colore eiq gsimilis est i eo humidum dicit. de quo
dryq et zl. nil terreo subtile est commixtum // Calor
ei sulphureus et vapor et magne sulphureus bene
mundati et sublimati dealbat optime et fortissime
commisceri quo ena a sulphure q duo eqnei humo
res artificio et industria nature purgati sunt
hoc ei artificio et arte terrq et subtilq et id ter
tissimum tnt hr effectum tnt igitur hmo natura
argenti vivi qm est metallum ex purgatissimo
argento vivo calore depurati sulphureus ad spem
splendida deductum et id necessarium album et ful
gens q at sicut dictum est expressum sit omnis hoc
q similium est sonor valde q no act si ect super
flua i effectu humiditate / hec aut digestio dat
ei potentiam ad actum que agit / inuenitur in effectu

Et digerendo sub
tiliat et optime

frigidum

frigidu ppter argenti vini habundancia q̃ ē ī ppo
ſ ppē ſui humidi optimaz digeſtione et ſubtiliacione
et q̃ ꝯſeruatur ſpēbꝫ aliquibꝫ ut ēra corruptu vz
ſpiritalibꝫ et ſimile ꝑ tra remore corrupti // Sed
ad mirabile q̃ ſup̃ diximꝫ q̃ melꝫ ī hac ſpē me/
talli ī uenitur molle ſub terra ſicut ſtille pulicis
cum p̃ terra ita est habūdancia argenti vini q̃ ſi
ut in locis illis et in ex humoribꝫ duobꝫ cetrinis
ſeparatis ē ī q̃portione argenti tunc aliq̃ duo ter
ra aqua ī ſordibus mē remanet et hec albedo
mollis est gladulosa ſignas nichil de ſuperfluo
ī digeſto ī nāz argenti ee aſſumptu ꝑz in igne
potest ſtare evaporat ī nāle humidum mollificat et
tunc q̃ ſtare ī cepit humidū de ſba argenti positu ad
acte ī ſeipſidatu coagulat et ē argentu et hirgi
tum illꝫ argentum humidi p̃ oibꝫ valꝫ hirgiteus ad
elexir albū ī allumīnis q̃ hirgiteū hoc ē de
humore qui dispositione ht ad argentum et est aliq̃
ī potentia · ſicut adeps aliq̃ ē aliis purificatur at
argentu ī igne cū plūbo tunc ei p̃ humione expulat
plumbū et ſeparatur ſordes ab argento ſic dixim
ſuperiꝫ q̃ at ī corporatu lapidi ī uenitur oz in
molendino frenari et cōminuti vtq̃ lapidem
vz ſbam argenti cōminutis ei partibꝫ et dimiſis
ſanliq̃ vnu ſeparatur ab altero et ſba lapidis tunc
no exhurit argentu ſz et hoc no est ſilendu q̃ aliqn
ī uentu est multu tenax et ſicu et ſere depuca
tu et hoc duobꝫ modis hijs temporibꝫ nostris acci
dit / Vnoquide modo ī uentu fuit ī columpna ſtans
ſub terra et exſicatu et tenax valde et flexi
bile // Alioni ī uentu ē extenſum per terra ſic

i qrde et fuit eiusdem quantitatis sic illud quod
inuentu est pozgit modu coluime ca at figure no
fuit nisi diuisitus lor qz erat vt vas i quo p fora
ty vapor i argeti mag gutebat ca aut viscositatis
et tenuabilitatis ipig erat q hiet superfluu hu
midu i magna parte euaporasset tu adhuc aliq
adherebat extrinsecq sbe argeti sic humidu flema
tiu extinsecq adherens mebris et mollificando re
solut ea q tu pregat per ignis reddit sba argeti
purissima / sulphur at exhibet argentu quo
spergitur super argetu liquefactu et dentifrato
argento ostedit q adhereat per sulphur sic dicig
superig / sulphur ei ppt affinitate ne metalla
adhuc et no magna adhustioez infert rebus a
lijs sic lignis et lapidibg etia si aspergat super
i flamatu super ea - hec q dca sut a nobis de natu
ra argenti /.

Capm 6m de na et gmixtione auri

Vbca at metalla i colore et impetione diu
sa sut adhuc sic ordinig tu de coloribg
metallorz agendum / hi aut sereu pm
se spalem det mina dnt extra alia elta
tiuing q eius depositione supponendes que iam du
du pbata sut / de metallis ex sulphure gponi et ex
argento viuo / ponag igit argentu viuu ee bonu na
tetulentu sine loculentu no in abundo exneo dio
pregatu et sbam sulphuris ee fetulenta et ad
hurente et i parte accessam et sic argento viuo
p sbam et qualitates commisteri / nec ei absq dubio
q uenret ipsi i rubore et poterit id ppt vtq
no plena subtiliatione bene permisceri et tunc

effect

effiret et q no e ois bone comixtionis ppt qd inde
multa fex resolvit et nitru evaporat i igne qr tu
sulphur i parte i assum e io quidam partes argen
ti vivi amplig qd alie purificantur et gsumetur
i eis humidum superfluum et illis partibg videbit
hec venas aurei in alijs aut ubi nung e eris sta
bilis et immobile et terrestre ppter adhustionem
et hac dulcitate i rupro q inuenit i rotomie partibg
i loco qui glaslaria nocatur spresse inuenung et io
ens hy rupru melig oribg alys extimat tanqm aurei
venas hns i mixtas et no est ipbabile qm sulphur
illig eris si mixtu ni arsenico rubeo i aliqua qua
ntate et io fit magis adhures sulphur illig metal
li qua alterig // Sunt q string magis eris qm e metal
lu ex argento vivo plusqm oz aliquantulu hns pmixt
tione adhurens sulphuris ad forma ruboris de
cuprum / Ex qua at natura sulphur sit adhurens
i prevedennbg satis e determinatu // Arsenicu aut
calcinatu fit qdam mixtu ex rubeo q postea subli
matu est i alluttel q e vas operatu cu collo alto vt
sepig dixung reuertat ad pistar vingy et si sepig
reiterat talis calcinatio et sublimatio tunc effi
cit multu albu et acutissimu et ex acumine qui
gsumitur liquido penetrat i ipm et gutt i cadoze
si tu diu stet i igne sprebit arsenicum et tunc reddit
p string odor cui sic de facili pbat i allemanis/hy
at qui i rupro multu operantur i meis partibus
parisig vz et colonie et i alijs i quibg fui et vidi
experta quertit rupru i amicalcu per pulve
rem lapidis qui calamina vocatur et cu evapo
rat lapis adhuc remanet splendor obscurg dcti
nas aliquantulu ad aurei spem vt at albig efficia
tur et ita citrinitati aurei magis sic sile miscent
aliquantulu de stagno ppt qd et aureitatem nitenz

de durabilitate cupri admirit et illi qui deapere
volunt et splendore fitez auro induere ligat lapi
dem ita q diutius remanet i ere i igne non evapo
rans cito ab ere. ligat aut per oleum vitri / tollu
tur ei frameta vitri et q remanet sunt gutture
i pulvere et spergit i casta super eo q et non sinit
evaporare lapidem et lapidis vnite q reflectit
vapore lapidis i eo et sic diu et fortiter purgat
es et adhuentur i eo materie fenulete tandem tum
evaporat etia oleum et tunc evaporat vtq lapidis
q auricalcum efficit multo splendidiq qm est sine
illo q at adhuc amplius assimilare aureum predit
has purgationes per obtesum et vitreolum sepiu
urant et loco stagni ponit argentum et inuisset
auricalco et hoc efficit ita vnitans et citrinum
q mta redit ipm est aurum in veritate sic ad
huc i spe eris. Hermes aut dicit q si eri liq
facto tutia missa atur pulverizata sunt sit tutia
alba sunt rubea q ipm i odore aures questat
Quid at sit tuthia i sequentibus vbi de medijs agi
tur dicetur q qd hic sufficit e q tuthie adhustione
q sumit terrestritas et purgatur ab ere et sup
fluum humidum ipsiq et tunc erit pulcriq tu etiam
vtq tuthie evaporat per igne q diu steterit i ig
ne / Et ro in aliud mediame fuerit evapora
bit thutia et tunc erit p stina color cupri // Di
cit hermes in quo concordat q si es sale aspersum
super aretum ut vetina puerorum masculi vrinis lo
cotur penetrabit vtus vrine sunt aretum sustantia
eris et gutur ipm i vitrore // Si aut ita per
se solum es locetur sup carbones spressos solo va
pore vrinum questetur i optimum colore viridem
perlucidum si aut huic colori aureum pimentum
ut arsenicum appenetur et precipue adhustum

adipnado

q depurado destruit vrore et idurit colore fusci
terrestre ad opacitate declinate hg at ca exdi
ne facile manifestat / est ei sal aperitiu et io apu
aqua sua propre si ? tenues lamias deductum
sit et nit vapor acuty acti ut vrine mordit ipz
q in e ex sulphure ming accensso ppt q hiudiz
terrest adiuncta leue q est ignitu ? ipo vrore
acquir sic colera cadissima et pessima q est sic
exuto eris ut dnt medici quo at vapor no est
adeo acuty sic vapor vini tit no ita ? tessam ?
durit embedicy et ro manz color aurei perluadg
// Aurum primetu aut e excellenter adhuzee et io
cum hoc est approximatu sbe sic colorate adu
ctum modum hiudum q e ipo et tit manet r
terrestre opacum / per oem aut modu quo et cole
ra adhusta relinqt cineze mtic acidentalis ca
lidissime fm sperta mediane. Dicta q de ceis
nã et effectibg dicta sut /.

// Capm 7m de nã et commixtione aurei

Vtilitedu aut e hys de nã aurei q so
lu secundu hermete e ? quo nulla ap
paret exercitudo natura ei pazz matre
ipig ? perfectu est e ? temperata / cu ei
sicut et cetera gponant et ex sulphure et argen
to vino est suu sulphur purissimu et hiridissi
mu et per fortissimas letuzas deductu ad puritu
te q nulla tt oio humiditate recmabile nz
aquea humitate flematica evaporabile et
fortes ? loris gauis quozt solida supfnes a sepig
sublimatu et digestu calore temperato digere
do digestione que pempasis vocat et terrea

sba que e prorpozata sulphuri nuda et subtilissi
ma vapozatr suspensa pertota stam hiudi radi
calis ipig sulphuris ppter q relinqtur calor ipig
sulphuris et fit gplezionalis atrperanetro in
nullo recedens et hoc e sic vtz masculina i gpo
sicone auri / sili aut sum argentum vium hd duas
sbas mudificatas 3m ei q ipo est calidu et sub
tiliatu no m maiorr diuisum ß vapozatr est sub
tilm terre forte sepig sublimatu i terre ocamitan
bg p viuisfrui calore solis et stellar / sili aut et
aqueu sublimatu p eude modu iterate sepig su
blimacoms et ni queritur sir mist subtiliter supti
liatu gstat q sit mixta p calore ed dispositionem
loi p zefocantis et reflectentis vapore ipse ipo sor
tissio nequ mixtoms colligata sut / sulphur at
i gposicone auri no veit tantu per qualitate ß
per stam et ni sit subtilis sbe penetrabit ubiqz
per argentu viuu et coagulando colorat ipm et
ni sit vtriqz sublimacone ad forma frigor elemc
tor deductam que i mu diaphanitatis ni ppetuo
conuenit corpore hebit vtriqz pluiu p metatp et
ni isprissentur plurime ptes me sit gstabit h ei
est de ppetate subtilis sbe q gstans p coagula
cem plurimas partes hebit i parui mo loco
diaphanitatis ad gracta facit colore nitidu
et subtilitas facit gsolidacone maxima et gstan
multar partu sit i parno loco et situ facut podg
sic pbat ex hys q i celo et mundo conabili demos
trata sut - reliqut at ex cosolidacone et te pera
metro sit q aureu sir pax vapozatm ut nichil et lo
quasi no est odorifer odor at hoc no sir estali
ter fumalis euapozaco ni frequenter forte odor est

ni

in fumali evaporatione ppt q ita relinquitur
hug q aurum sit i corruptibilib; or metallo et ma
gis suspensis igne ppt sui fortissiam compositione
i mixtura fumalis et evaporatio quadam idunt
corpori corruptione q e mig et argento et magis
Ex his habetur ita quare adhurit argentum
que no adhurit aurum sic sulphur et arsenicum
et queda alia ita aut hug est mixtura eo q oc
terrestre ipsg e i hudo se defendente ab adhus
tione et oc hudu ipsg est i terrestri se retinere
nevolet per evaporatione qua compositionem
plo fedg vocat et empe collu germanorum Ex
temperantia aut aurei hz quare est calidu et hud
offres tremori cordis et. mlie q fiat timorem et
preaipue illi qui fiat homiez solu apud se loqui
gfert aut gtra has passiones sine spebg eiusdem
virtutis gfortitata sine ena siptu cotritu. ex
soliditate at e q no tingit corpora que tangit
nisi difficulter et io fertur i anulis et cateris
ornamentis. argentum at tingit parz et cetera
metalla tingit multuz q cotigit oro q humor
virtuosus no i toto e ab eis separatz tui comp.
tu est terrestre adhustu i eis et hoc tingit sicut
fulgo corporis virtuosi Multa at puritas
mente fiat q raressime inuenitur alis corpori i
mixtu q semp quasi purz q tu alis permisceri
no pot retinere tanta puritate et io definit
i q q raressime inuenitur nisi lapidibz i corpo
ratum ex hoc intelligi e q inuenitur ut gemma arc
illaz frequenter q tanta puritatem oz ee
parta et ab alia ma elevata et quasi spulsaz

et ro d'uersam / tinta inuenitur est gramen cetu
marchay sit // Ex hys uero g stat quay hec
duo metalla argentum et aurum a supra materia
naturalium a sapientibus antiquis hunt et hoc spe
ciale punamentum ad horis gnomonum da et ad
solanda, et sint durabiliora et resistiora omis
purificata at aurum sint mitti aceto et valde
sicca sic sales et precipue sales marini et fili
go corporum virtuosorum si sicorum et laurati / cum
at purificandum purificari dy aureum fit testeum vas
ad modum cucurbite id est urelle factum et super illud
fit vas silicis illi et glutinatur i loco gracum cona
ri luto q sapie lutum vocat alzimia i superiori ac
fiunt foramina multa p que exeat vapor et fumus
postea accipiat aureum in laminas breues et te
nues ordinat in vase vitreo quibus ordo laminarum
subtus et supra hec pulueze fuligines salis et tar
tari facinati commixtorum et deinoquit in igne
forti donec purissimum e et consumetur i eo sue
i mobiles / lutum at sapie de quo fiunt teste fit ex
testa contrita et iterum commixta et de cocta hoc ci
bus i igne positum no consumitur i igne sensibili con
sumione tu alio igni i alzimia sapientum lutum
sapie si illud hic sufficiat quo antiquorum intu
sit q purificatum aureum et no ex hyeris. nico
ri stat mobilis ppt q ele gra ter dicit hermes
alzimia sunt sulphur ipm quada sibi ideo affini
tate sulphureis ad qua vicinat ora metallum via
et corpora perficit corpora et tinctat aurum cito
no / pozi naq eig arti sunt et i diffe hubiles quay
at q repozibus nris habundanter inuenitur. Pri
de boheme regno et imperij vestrule gumine

partibus in loco rubeth inuenit in modo quodam
aureo de quo nimis ni purificatur assumitur
quo aliquo alio et in minoris precij quam aliud
extimat cum profecto ita nulla est nisi qui nomen
et valor eius ab imperatoribus adhuc non probatur
no at ignorandum quod aureum quasi aureum et roseum
iudicatur quod in per decoctione rubescit propter
naturalis principij quod album magis quam formalis quod est
rubeum consuptibile propter quod alchimici volentes
aurum facere student ad elexir rubeum quod medicina
vocat et studium eorum est quod quod ipse habeat co
loracione videlicet et penetracione et immortalita
te ignis et consolidacione et hoc vocat rubeum solis
// Elexir at ad argentum studet hic coloracione al
bedinis et quod sit penetratiuum et non evaporet ab
igne et heat subtilitate et hoc vocat album lu
ne propter quod dicit hermes quod est super aqua oes pthi sus
tentari sint quod rubeum solis medicina est album vero lu
ne candor at et rubor roseum per minime aureum
quod decoctionis quod rubore modicum per decoctione
assumat nisi est // Ex predictis oritur illusorissit illusorant
aliquatenus in qua rone plurimi alchimistarum ase
rant de oi corpore elementato posse extrahi tria
corpora oleum videlicet vitreum et aureum patet elex
sepius dictis / pinguio quodam esse in oi elementato
quod in infuditur partibus quibusdam et euanescente
humido aque distillat ab impresso corpore et assa
to eo quod per obtesum pellitur ad interiora ubi diu
tius defenditur ab igne in oi etia corpore est humidum
radicale permixtum terreo subtili ita quod vtrumque
tenet albedinem et hoc fortissime assatum sublimado
se in poris corporis in horibus quia oritur exterior

clausa sint per combustione qui per duo se dividit
magis grossu et aqueu natat i corporis partibus
et per fortissimu ignis i funditur vitrei effusio
ne et congelatur fro i vitreu / magis at pureu su
blimatu ppt soliditate fit rocku et efunditur
effusione auri q congelatur frigido / hoc in pre
cipue i capillis humanis vert qr i illis est mag
na virtus mineralis p cipue illis qui de capite
abscinduntur // Quare hoc sit nos p seimus in
tentionis p i sua de arabibus declarandu. sicut
at hui dicit qui tpore meo visu est capud hominis q
iter dentes feruze superioris ranci ptes multas
auri pulveris habuit i minutas fere et ubique
aureu invenit ut dicit quasi pulvis et quasi gra
na inventus / tui ca t subtilitas et expulsio ma
terie et sublimatio / et hui iudicii t q inveni
qi quedam gutule congelate i poris et naso ex na
turalibus p foratis vapore i se reduplicat sepius
ad humore gutte. qui rotuditatem guttarum assu
mit et si aliqua sint grana oblonga et qi ex par
tibus opposita hoc fit io q i collo basis naturalis
vapor nec sit quietus est nec sit congelatus sed pars
post parte et io t addita t pme et aliquando
illis duabus terrea sic ena fit i generatione ne gra
dinis. hoc sup a nobis de auri natura phice
dicta sint

// Cap. vii de ferro

+ Indem at de ferro p mo hndi t. hoc
et i nobilitate ceteris liquabilibus metal
lis nec est liquabile sicut cetera p pon
mollificabile // Est at erg opposito ex
argento vivo terrestri ponderoso et luculento
et i mundo valde et de sulphure i mundo et terrest

mig breuis ipm accipiendum i ferri spem et idea
est stabilissimum valde et rubiginem de facile gerah ut
ppt sulphuris adustione et fulginat ea q tangit
et sed terrestris sbiziq est atramentosa et ppt
hoc limatura eiq offert nigredinem incausto est
ena no ppriam ab humore vinoso et in facilis
est adhusionis hmi ait sigf est q in pinguedo ali
qua superpetitur et sic sepiu et pix aperit ipm
ita q stagnum sup i fusum eide sbam eiq ingrediat
post eiq i gressu ita fragile effici q postea fa
briciri no pt. // Adhusio at terrestris sbe ipig
phatur per multa sorta et maxime per hoc q fre
quenter ut granaqueda mgra i terra inuenitur
Secundu hoc g paret quacumq liquat vt alia me
talla sed nullisfiant tm hmi ea est terrestreitas
ipig. et in elegantior dicit hermes q inde lique
faciomus cam i ferro effici minima terrestreitas
parui eiq phibens fluere p in in magno igne p
ipsue sabiria et sulphure aspersum distillat et
depuratur p ppt durice enagong etiaz eiq fir
q ex ipo acquirit instrua sunt mallei et incudes
i quibus extendunt metalla sicutas eiq fant ad
semicirculum acutorum angulorum i ipo ppt quod fit
i risum et perforatum eorum que ini dicit et pfora
ri. dic et hermes de ipo q argentum vinum multu
dealbans ipm fere usq ad p similitudinem argenti
i greditur i sbam ipigotis sulphureis et tartari
hoc e lapidis vini decoctione sulphur et ppter
vim adhurere que i eo e et i maturitate argen
ti vinum notat ab hermete pugilpsidiator omniu
metallorum argentum in vinum no permanet i ipo dim
i tigne p fugit ab ipo sicut ex ceteris metallis qbus
de facile permisceri ppt naturale qua in eis sit

conformitate nisi per igneum magnum fugat et re-
timetur et ppter huiusmodi fugationem humiditate quam habet
vocat ipsum hermes servum fugitivum nec est omnino
sicut sit et adhuc habet operationem quod fortificat splenem et
stomacho et debilitatis ex mollificatione et ideo pre-
cepit talibus ut bibat vinum et aqua in quibus stimo
tu sit ferrum candens // Calyps autem non est alia species
metalli quam ferrum est subtilior et aquosior pars fe-
ri ex ferro per destillationem extracta / et ideo
durior et opacior propter vim ignis et propter
partium subtilitatem quod duriores efficiuntur quod vi-
tum et aut albus propter maiorem aereositatis
separationem et cum minus indurantur tunc
frindunt et percussum commutatur propter sui minorem
dessiccationem // Est autem durissimus aqua in dessi-
cando plus et minus et ideo fabri quaerunt illam aqua
in qua stringant ferrum. ex quibus fiunt gladios
ut et candent et in aqua mittuntur indurantur eo
quod calidum frigiditate aquae fugiens ad interiora
ferri adducitur in quo male hinditur et hoc consup-
tione magis indurator. tamen ignis fit de ferro
et aliis metallis in spali et in communi.

Liber quinto de medijs mineralibus Capm primum de orbis quae ad ipsum medijs

Vperest in hoc quo mineralium huius in
nostrum nos cor que media inter
naturas lapidum et metallorum et vide-
tur. hoc et auicena in quo dividat cor
pora mineralia lapides ignabilia sulphurea
et salsa tu videmus nobis sulphur plus ea spem
mineralium per se quam argentum vivum adunt et

Tractatus primus de lapidibus // Loquentes
de medijs dicimus primo de medijs hanc
rij et postea sub capitulo tangemus aliqua eorum in specie
et in hac complebimus istum librum // Ut
igitur quid aliqua partium per passionem lapidum et
aliquo per passionem metallorum dicamus
est et primus lapidis non liquefieri et primus me
talli quod est ex ma et liquefieri et calido et frigido
et ro lapides sunt in genere aeridorum et terre me
talla autem sunt in gene humidorum et aque media
sunt quorum aliqua sunt terre et quorum aliqua sunt aque
et quedam horum sunt humidora terre et illa gaudent
calido frigido quedam autem humidora aque et ab aliis
distillat aqua per calidum sicut sic de sal gema.
// Adhuc autem et media sunt quecumque liquescunt
calido et frigido quia postea ad frigus et cum ad ignem
impunt gaudere et liquata non ei liquescere nisi
cum quorum aliqua aquea nec gaudere per elementum
ne nisi quorum aliqua cum terrea sicut colligitur ex de
tema metallorum // Amplius autem media sunt quo
rum ex amborum substantiis opponuntur et non liquescunt
ad frigus calidum sic est media sunt res sociate quo
ammixtus in lapidosis partibus resolutus et
sicut media est res marcasita quidem non liquescunt
in igne sicut lapis quia in ipse color et podum natura
ita ea indicat ee metallina // Amplius autem que
cumque communia sunt in sua et aque eorum multum
consolidare restrictive quadam mediorum habent nam
sicut est alumen. De de arcamentorum genere me
ee videmus eo quod aliqua lapidosum in substantia eorum inveniuntur

Causa at istorum medorum est permixtio apo
rabilis facta in materia lapidis et metallorum
ita mixta liquabilia operantur et in multis sul
phur et humor humidus de natura aqui
ui et ex illis permixtis humoribus et vaporibus
et terrestribus materiis gratia quedam media pro
ut anatura. Sapiens et et diligens natura que
est materie aptam complet abtrudit ab extre
mo ad extremum non transit ut dicit aristoteles
ii physicorum. Sed quia multa media interlapi
des non liquabiles et metalla liquabilia vt in
oribus exhibeat continuata et desiderium boni qui
vnuquisque qui per hoc modum possibile complenur
medium at natura sume notanda ad transmutationem metallorum qui in eis plumbum gessit sua
cor qui vnum in aliud convertere mutatur. magne
ca sunt quasi materia et iam superius ordinum qui
illa qui convertitur in tedit metallum ad metallum
convertere ex quo primo deducat ipsum ad naturam pri
ma hoc est genera metallorum prima tut et apti
tudine sua innata vtutibus disponentur facile na
tura accipit vera spem metalli quia mixtis primis
et rationes que in philosophia auditu determinate sunt os
tendunt quia non est motus de extremo ad extremum nisi per
medium // Est at ortus metallorum primus quia videntur
in gypsum et in sulfur et in quolibet convertibili me
ci primum dum hic informe natura quia formatur
distincta extrema retinet sic in sua de sibi ad
ortum in medio aliquo nu sum formas quasi sunt
extrema propter quod extrema per in semina et non
de medius reducuntur quo primat vnus vnus

extremi sup alterz. sic igit dicim sic de medijs in
ter. Non oz et plura dicere qr oportet medioz e
per sua extrema/.

// Capi 27 de nata salis et speby et modis

Num de medijs et primi est sal de quo
i ori iam sag sera metheoz qr effiritur
de terreo grosso et gibusto est postqz o
mixtu erat aqueo et ro de sal resolui
mapit i aqua frigida et aero frigido et humido
// Est at sal multaz dicimu/ e ei sal maximum
sine quod ex salsa aqua exoritur e et e sal gema
qr e sic cristallu perlucidu et i vngaria habuda
tissime inuenit/ erg gmixto est ex terrestrei gpo
sita et pter hoc fanle reducitur i pulucre/ no
at est ex solo terrestri sed sed ht aquea sbam fri
gditate et gunctione gpelata et ex illa ht qr est
perlucidu/ ht erta ex eadem qr liquescit calido et
humido et distillat aqua ab eo terrestri suo rema
nente/ est uerz sal qr vocatur naptiu nigru ex
napta qe i ipo sed in fundat hquestre napta et se
paratur ab eo et tunc fit albu// Est uerum sal dicu
nigru ex serpo ex multa adustione terre quc est
i eo/ est etia ad hoc sal armuniaci q clarg est ad
sspicuitate accedens et forte alij modi salis pter
hos i diuersis aliqubg terris inueniunt. qm sal ma
rinu alu modu ht i mari magno qr attingit ita
lia et aliud aut i mari oceano qe ad aquilone
et fa fradiam et germania hoc e qe i mari mag
no i reffluxu maris i loris vbi reflui ut i loris
demat i loris vbi stat caloze solis i fundo quezre

i salem: qui est magnor grano sic ⸗ nix qdam
gradinose conuoluta / hoc at q̃ e ex mari oceano
aqlonari coq̃ de terre est fundi et terre marine
// Qui ea fontes salsi i diuersis terrarum pti
ex quar aquis coquis sal bonu et parue quan
tatis qi fari natu // de prima ea hors et pa
pue pueror quoquit sal p expacones allimitas
sublimationis et distillationis / quoriq at modo
fuit sal i cor ming tu est ne q exportur ex terres
tri q humido mixtu fuit cobusto / et humidu per mix
tu fuit ro cobustu est albu et quato plg hurit
per elixacone at assacone tato effiunt albior et
amarior · salsg ei sapor pmg amaro ut in
sua de sptibg determinabr ppt terrestreitate aut
ee sptiu tuentur et ppter siccitate ipig e ipe
exsicatiuus / ppt caliditatem sit et siccitatem e
abstersiuum et conseruatiuum a putredine et constrictiuum
et q̃ ht acume i sapore penetratiu ro q̃dit albania
cristallina at salitrer et consumptiuum grossor sapor
⸗ q̃ triq̃ calidior est dissolutiuum q̃ gelator humor i
q̃mixtis corporibg et hoc q̃d ht ee sal ⸗m magis
et min / Qitr aut ppt siccitate simul i ordinatione
nig i ordinationis ea est cobustio i rorques ordi
natos poros ht q̃ e de numero comminubilui or
modorum

// Cap zm de na et generibg alcamecor

n. Natura at alcameta ⸗m sua gen est q̃
e sba ormoda mineralis dissolubilis
per decoctione i aqua et facta per mix
tione lapidose sbe que nequaq̃ solut
per elixacione liquidam et pnl dubio p mu est

gong atramentorum et fuit per se coagulatu / quem
ena or atramento fm sim gong q est canadi qusq
stipticu et adhuces vn induit cenestra duea quo
corporibus apponitur // Est at plimu spes / alique ei
albu q arabes allzahadis uocat et alique rubeu
q vocat agurie et alique citrinu q uocat allzotaral
et alique iuenitur viride q uocat allzacalim et ali
quod fustu declinas ad nigredinem q uocat saphira
q portur ad transtu ora at hec solunitur i aqua
decocta preter albu q aut no solui aut difficul
ter pter sue sto grossitudinem q alique accipit la
pideitatis viride ena q aquibusdam vitreolum
vocatur et ad quoda transtu gong portur forinus
e coagulatu q citrinu et tunicas ht grossiores
efficiaq at in fustos generé atramenti q splendo
re quedam aurei prendit / si pulnis ameg i ipo
spessis obscure colu acq / patet at q atramenta
ora ex terra et aqua fit et pmo fit liquida et
postea coagulata et iterum postea calido humido disso
lubilia colore at accipit fm maiore et minore
subtilitate terrei et decoctione eius i humido et
maiore et minore pspiui aerei i minoribus qm
terrenu i aqua decoquit. est at hec mediu lapis
et metallorum qm et generatione ht lapis et alu
splendore metallorum

// Capm 4m de nā alumini

A Lume est terrestris generationis est at
tale terrenu q grossum est et humido co
retu q adoplemento defitat argenti viui
et in fm aliq accedit ad illud et videt
ce quadam vi coagulatu que quide no e sulphureus

p aliq̃ ꝑmixtatis ht cū sulphure exente / e
aut igitur ī colore albū frequēq̃ et cū assatum
fuerit obtusi destillat ab eo quedam aqua fere sic
sal gema // Est aūt q̃ frequēq̃ occurrit et mag
vtilitatis maior est tūz spez longi videlicet et
fristibile valde q̃ ī asperis plumosū apparet et ht
colore argento similem // Secūdū aūt est q̃ e sicū
et rotundum et molle lapidis simile et ī splēdore
argenti et albedine pazz declinans ad rubedinem et ro
est ita efficax sicut illud q̃ dam e et hoc ab usdam
vocatur rotundum // Tertiū aūt est sicū quasi re
tortū declinans ad citrinitate et hec ora sunt de
facili pulverizabilia // Duo aūt p̃ma sunt calida et
sicca multū exsiccana et q̃ strictiūa terciū autem
no ht suptis hoc sit petrosum - aqua cera ī qua
sepiq̃ lanatur p̃mū genq̃ quo est antiqū et sepius
colorantur per ipsū aqua efficitur vltra modum so
lidata et coagulatiua diuersorū corporū propter
quod ipa vocatur alzimia ī illa forma quā hac vi
gintis vocat de qua alibi fecīq̃ et fiet mentionem
// Ad hoc cera ferax ī ignēi alume humidū et hoc
et sic bitume vnctuosum q̃ multū est ceratabile
deffinces ī odore aliqua multū a sulphureis vnctuositā
te et ceratabilitate et huiq̃ aluminis speciem quan
dam naptha et dicit

// Capitū q̃tū de arsenico

a Arsenicū aūt hoc sit lapis quidā aliquo
sit de quo ī secūdo numerat libro fecīq̃
mentione tū q̃ plinius modo multe
mātur oq̃ hoc medicū de ipo pretertare: no
aut dubiū est q̃ ipsū sit terrea natura adustū
hns aliq̃ de vnctuositate sulphureis ꝑter quod

conjunctione cum sulphure et humor sulphureus et nit
tu penetrantur in metallis propter coniunctione quia habz
ad ipsa et adhuceo ea et cum arsenicum sit acutius
plus efficitur adhuceo // Est autem pulverizabile calidum
et siccum propter et calidum propter siccum et ideo purificatum est
et valde ordinatum inuenitur autem cum modo albu
videlicet quod est commune et pulverizabilis ceteris
et auripigmentum vocatur et rubeum et croceum melius
et geneze illo et quod in India sibi habet rubedinem cum qui
busdam aliis vijs et fere in omnibus aliis modis nunc
minus sunt materie dimensitate ⁊.

// Capm 6m de marchasida

Marchasida de qua in 2o hoc sermone
fecimus mentionem hic inponere oz sub
tilis quam in Virtute marcasita hic natz
ta lapidis quasi metalli et ideo nullum ve
rum medium est quasi illud quod est aliquid alioz habet ei similis
lapidis terrestre per calidum siccum non solubile propter cal
cinatur per combustionem in forza igne sicut lapis ponderus
at et splendoze habet metalli et est ponderosa mitti
no in vnqz metallum distillat ab ea propter quod evaporat
in igne et tunc lapis in calcem conuertitur cuius causa
perfecto est quia metallum quod est in corpo complere ad speciem sua
no peruenit. Si ei aurum marchasita spem auri per
fecte haberet non evaporaret ex ipsa aurum propter liqua
retur ex ipsa hunc ⁊ maz et colore metalli propter no
spem et ideo evaporando euanescit quo assatur
igne assatione forti // Marchasite autem sunt tot ge
nera quot sunt metallorum // Est autem aurea
argentea aurea raro inuenitur argentea autem
frequenter. stagnea autem raro et plumbea et est

quelz marchasita de nã et commixtione aliq̃ hns
super natura lapidis metalli illig mig silmidiez
pretendit i colore e tri dura et poderosa durcq̃ de
ppr lapidis duricie et excoctione et assatione / pon
derosa at ppr loculetã nõ purgata. hic at lapis a
phis antiquis dr lapis adstrem q̃ sonat lapis lumi
nis ppr luminamentum q̃ affert visui precipue
marchasita aurea ti i calitate naturali calidus
et sicc̃ i effectu astrictiuus et maturatiuus et resolu
tiuus et e fortas i effectibus istis / fertur aut q̃ suspes
cello puerorum affert timore ab eis. In allumines at
iste lapis pinapalis ubi e ai quo abatur argentu
vium ad elexir album et ex argentea marchasita et
ad elexir rubeum ex aurea /.

Capm 77 de nitro

Item at ex nitrea insula ubi prim nuci
tur vocatur / arabes baurach nominant
Est at de genere salis obscureig q̃ sal gema
tm e pluradu fl e latinosu tenue // Est at
illud assable i igne et tunc amissa aquosa sba super
flua efficitur sicu magis gbustu et tunc erit aru
ng sal ipm // Species at eig distinguitur secdm loca i
quibus nascitur / Est at tpr. i uetu apud nos arme
nu videlz et africanu et teutonicu q̃ i loco q̃ gos
lazia dr habudant uenit ita q̃ pluuia cadente
sup monte qui pleng e minera nitri et colata aq̃
pluuie per mont quo veit ad ctu passg i fouea q̃
fecerunt fossores quersa vt aqua i nitru q̃ tm putra
tur ab uiolis ee sal gema / fl ego visu et tactu
probaui ee i tm stat at i oo uitaue montis ad mo
du et forma qua glacies generat i tempo ex aqua
dicto stillante tporis gelanns fluydris et hoc non
est laminabile fl rotundum // Comparatio auem

nit

nitri africani ad cetras spes nit' e ꝑpacio nitri
ad salem // Spuma at nit' oris que aliqn flos nit'
nocatur subtilioris est sit et ymmo qꝫ ipm nitru
melior at est spuma illa q' p'tendit colore marmo
ris et e multu frangibilis // Est at oe nitru ca
lidu et sicu et io operationes eiq sut q' e i'asinu
lanatiu sorialiu corrosiu et prepue afri
canu q' acinq e ceteris //.

// Cap'm 8'm de tuthia

+ Vtra at cuiqhusq freques est i'cras
mutationibq metallorꝫ ꝗ artificialis
et no naturalis commixtio fit ei tu
thia ex fumo qui eleuatur ad fumo
et adherendo corporibq duris coagulatur ii pu
rificatur ex lapidibq et stagno que sut i' ipo
melig at i' hoc genere est ex eo q' sublimat'
ab illo et fit illud q' i' tali sublimatione resi
det i' fundo vasis est dnma q' noiatur aqbus
dam sucudq // Sut at multi modi thutie. e
ei alba et nigra ad rubedinem declinaꝫ. qno
at lauat' tuthia i' aq' residet q' dā i' fundo sicut
fex tuthie nigru aliqn et hoc nocatur aquibq
dam tuthia inda. Dra at i'ter sucudā et tu
thia est qꝫ diuersq q.s. tuthia sublimat' et suc
cudq e q' residet in fundo canal' no sublimat'
// Melior e uolatilis alba et deinde nigra et
deinde rubea / recentior ei melig ꝫ qꝫ uetusta
// Est at oris tuta frigida et sicca et illa que
abluta est melig bidelq i' oprbq ipsis //.

// Cap'm 9'm de ma et ꝓperatibq electri

m Vltima antiquorum non minus in tinctura metalla posuerunt electrum quod arabes cuchar vocant quidam autem ipsum capistrum auri vocaverunt hic autem colore mixtum ex auro et argento et tota tota duo sunt genera huius metalli est et artificiale quod ex argento et auro mixtis effectum est aliud autem ex minerale et naturale quod antiqui ori metallo melius adiecerunt nesciens quare nisi quia sibi hunc effectum attribuerunt quod videlicet emittit vas effectum ex illi electrum quod venenum immissum in potum quod in vas mittitur sicut videtur vitreum quod infundit sibi acetum cui autem colore habet argentum et auri mixtum quod dubio et veritate habet vtrum quia et nam de mixtis quae homogeneis et non quatis nec aliatis sunt hunc modum dictum sit // Ex diversis et aliis quaecumque hic non notata sunt de facili poterunt cognosci.

// Explicit liber de mineralibus Alberti magni deo gratias Amen.

Inter noia relatiua Ano que ps oromis est idem
Oes homes naturali sive desiderare si tale desiderium non est frustra

Quare

qd sunt omnes ergo sunt Variabiles sequitur necessario

& 9 8